45 ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 203 — Կ. ՊՈԼԻՍ 14/27 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1901 — 16 ՐԱՄԱԶԱՆ 14 ՔԵԱՆՈՒՆԻ ԷՎՎԷԼ 1317 — ՈՒՐԲԱԹ

10 ՓԱՐԱ

ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ԷՖԹԷԱՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

MANZOUMÉ-I-EFKIAR
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN, POLITIQUE, FINANCIER ET LITTÉRAIRE
Directeur-Propriétaire
OHANNÈS F. KAÏSÉRIAN
38, Grand' rue de la S. Porte, 38
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն տեսակ գրութիւններ։

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի ճասէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղրշ.	50
Գաւառներու համար	108 ղրշ.	60

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ։
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

منظومهٔ افکار
صاحب امتیاز و مدیر مسئولی
اوهانس فرید قیصریان
مطبعه و اداره خانه‌سی
باب عالی جواردنده ۳۸ نومرولی داڑه خصوصه

ԺԱՄԱՅԻՆ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՉԻՐԸ

ԶՈՐ ՎԱՂՈՒԱՆ ԹՈՒՌՈՂ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻՆՔ

ՄԵՐ ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼ, ԱՌԱՋԻՆ ԷՋԻՆ ՎՐԱՑ

ԺԱՎԷԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՉԻՐԸ

Ըստինք թէ ԺԱՎԷԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՉԻՐԸ Եւրոպական ամէնէ՛ն հետաքրքրաշարժ թերթօններէն մէկն է, ընթնք նաև թէ անիկա արդէն իսկ շատ մեծ ընդունելութիւն մը գտած է, և երբ հոս, Պոլսոյ մէջ, սկսած է թարգմանուիլ թուքերէն ամէնէ՛ն գրական շաբաթաթերթին, «Սէրվէթ-ի-Ֆիւնուն»ի մէջ, և անդին, Լոնտոնի մէջ, անգլիերէն օրաթերթի մը ալ իր թերթոնի բաժնին պատուոյ տեղը տուած է նոյն այս

ԺԱՎԷԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՉԻՐԸ-ԻՆ

Եւ, երբ անոր հեղինակը ԿՈՐՈՆ կը գնահատուի ամենուրեք, իբր մասնագէտ-վիպասան մը իր տարբին մէջ, և Բարիզի ամէնէն գրական օրաթերթը, «ԺՈՒՐՆԱԼ» արդէն իսկ սկսած է հիւրընկալել հեղինակին մէկ ուրիշ գործը, այս միահամուռ ընդունելութիւնը ԿՈՐՈՆԻՆ հանդէպ՝ առանց պատճառի չէ սակայն։

ԿՈՐՈՆ՝ նախկին ապահովութեան տեսուչը Բարիզի, իր այս պաշտօնին բերմունքովը վերջին ծայր խորունկ կերպով ուսումնասիրած է Բարիզ քաղաքին ծակը ծուկը, Բարիզ քաղաքին՝ որ ո՛վ չի գիտեր թէ կեդրոնն է կեանքի հրէշ այլազանութիւններու, գաղանիքի անհամար անկիւններու, որոնց ամէնքը մէկ անձանօթ աշխարհի մը հեւքոտ հետաքրքրութիւնը կ'արթնցնեն մանաւանդ Բարիզէ դուրս ապրող ընթերցողներու համար։

Թերեւս այս ըլլայ պատճառը նաև որ վերջերս ալ ամերիկացի հրատարակիչ մը 25,000 ազար առաջարկեց ԿՈՐՈՆԻՆ՝ իր ԺԱՎԷԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՉԻՐԸ-ին անգլիերէն հրատարակութեանը, ներկայացնելու համար կեանքի շատ մը անձանօթ պարագաներ իր Եանքի հայրենակիցներուն՝ որոնք ա՛նքան հետամուտ են անձանօթ բաներու։

Առաջարկը զարմացուցիչ չէ՞։

Ուրեմն ցուսութիւն ՎԱՂԸ ԱՌՏՈՒԱՆ համար, որպէս զի կարդաք

ԺԱՎԷԼ ՓՈՂՈՑԻՆ ՈՉԻՐԸ

ԱԶԳ. ՈՐԲԱՆՈՑԻ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ Ի՞ՆՉՊԷՍ ՕԳՏՈՒԵԼՈՒ Է

Ամէնուն ծանօթ բան մըն է արդէն թէ ժողովուրդի մը զարգացումը երկու էական բաներէ կախում ունի, երկուքն ալ իրարմէ անանջատելիօրէն կապուած,— նիւթականը և բարոյականը։ Երբ առաջինը կ'ապահովէ դրամը, երկրորդը կ'ապահովէ առաւելապէս աշխատութիւնը։ Աշխատութիւնը երկրագործութեան և աշխատութիւնը արհեստի տեսակէտներով, ժողովուրդի մը բարգաւաճման ամէնէն էական պայմաններն են։ Մեր ժողովուրդին զարգացման ընդունակութիւն և հետամտութիւն ունեցող մասը երկրագործութեամբ չի զբաղիր ընդհանրապէս, և ինչ որ յատկանշականն է մեզի համար առ հասարակ, ան՝ արհեստներու և առեւտրականներու ժողովուրդ մը ըլլալիս է։

Սակայն, եթէ արհեստը առանց վաճառականութեան ոչ՝ վաճառականութիւնը կրնայ, մէկ ատենէն, առանց արհեստի գոյութիւն ունենալ։

Արհեստներն ալ, կարգ մը բաներու պէս ժամանակի պայմաններուն հետ պէտք է զարգանան, փոփոխուին, կեդրոնանան կամ անջատ անհատական ձեւի մը տակ սահմանափակուին, որուն կ'ըսենք, մեր գիտցած բառով եանֆէրիէն։ Իսկ կեդրոնացման ձեւը, որ դեռ գոյութիւն չունի մեր մէջ, տարբեր ճիւղերու և տարբեր անհատական փոքր ձեռնարկներու իրարու ձուլումով առաջ եկածն է, որուն կ'ըսուի գործարան կամ ֆապրիքա։ Ֆապրիքա բառով առ հասարակ կը հասկցուի տեղ մը, ուր ամէն գործ մեքենաներու յանձնուած է, և մարդը հոն հսկողի դեր մը ունենալէն անդին չ'անցներ, ինչ որ շատ սխալ ըմբռնում մըն է։ Օր. համար, եւրոպական մեծ ձուլարան մը կամ մեքենայ չինելու մեծ գործարան մը՝ մեր հասարակ դարբինի խանութներէն անով միայն կը տարբերի որ, նախ հոն, գործարանին մէջ, գործողներուն թիւը անհամեմատօրէն շատ է, երկրորդ՝ գործածուած գործիքները աւելի կատարելագործեալ են, ինչպէս հասարակ երկաթագործի մը կամ պըղնձագործի մը ձեռքով դարձող տաժանելի խառնոյին տեղ գործարանին մէջ շոգեշարժ խառնոնները կը դառնան։ Արհեստաւորին դերը նոյնը մնալով, միայն գործը կը դիւրիննայ և հետեւաբար լաւ ու աժան կրնայ մատուցանել արտադրութիւնը՝ հրապարակին։

Բանի որ խնդիրը մեր Ազգ. Հիւանդանոցին արհեստանոցին շուրջը պիտի դառնայ, ըսենք նախ թէ՝ Ազգ. Որբանոցի արհեստարանը իր տեսակին մէջ կրնայ գործարան մը համարուիլ, քանի որ հոն բազդատաբարաշխատողներու ստուար թիւ մը կայ։ Վերապահելով մեր թելադրութիւնը այս որբանոցի գործարանական կազմութեան մասին ուրիշ աւելի մը, անցնինք բուն մեր նպատակին, այսինքն թէ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ Ի՞ՆՉՊԷՍ ՕԳՏՈՒԵԼՈՒ Է։

Ինչպէս ըսինք վերը, արհեստը առանց վաճառականութեան դոյութիւն չունի։ արտադրութիւն մը արտադրելով հանդերձ՝ զայն սպառելու միջոցը գտնալ, ուսումնասիրել, ամէնէն էական միջոցն է նոյն գործին յաջողութեան և ապահովութեան։ Երբ խնդրանքը պակսի, գործարան մը՝ դուռները գոցել և գործաւորները ցրուելէն ուրիշ բան չի կրնար ընել։ վաճառականութիւնը արհեստին կեանքն է և այդ կեանքը շարունակ պէտք է վառ պահել մասնաւոր ուշադրութեան առարկայ ընելով։

Հիմա, ո՞վ տակաւին գիտէ թէ մեր Որբանոցին մէջ չինուած ապրանքները, կօշիկները եւն. միւս արհեստաւորներու արտադրութիւններուն չափ ժամն են և նոյնչափ ու թերեւս աւելի տոկուն, նաև ճաշակաւոր։ Մենք մեր մասին, իբրեւ լրագրական մարմին և հանրային գործերու հետ մօտէն շփուողներ, պէտք է գիտնայինք որ մեր Ազգ. Որբանոցին մէջ ալ ապրանքներ կը չինուին։ Սակայն գործը սասկի չեղաւ. անցեալ օր խմբագրատան համար տասնեակ մը ապրանքի պէտք ունէինք։ Որո՞ւն մտքէն պիտի անցներ որ աշխարհի ամէնէն մութ մէկ անկիւնի մէջ, աչքէ հեռու, յիշողութենէ դուրս տեղ մը, Մեծ Նոր Խանի մէկ մութ սենեակին մէջ, նոյն ապրանքը կը ծախուէր աւելի նպաստաւոր պայմաններով՝ նպաստի կարօտ հանրային հաստատութեան մը նպաստելու դիտումով։ Իրաւ, լսած էինք, սակայն տեսած չէինք, և ինչ որ մարդ չի տեսնար՝ մտքին մէջ տպաւորութիւն մը, պատկեր մը չի կրնար գոյացնել։ Լսուածները շուտ կը մոռցուին, իսկ երբ անդամ մը կը տեսնայ մարդ. միշտ երեւոյթը կ'ունենայ մտքին մէջ այդ տեսածին, երբ հարկը պահանջէ։ Ասկէ զատ, վաճառականութեան մէջ ապրանք մը հրապուրիչ ընելու ձեւ մը կայ և այդ ձեւը ամենամեծ աղդակն է ժողովուրդին ճաշակը սրելու, փափաքը արթնցնելու, այնպէս որ երբ ես գործարանի մը մէջ կամ շտեմարանի մը անկիւնը իրարու վրայ դիզուած ապրանքներու կոյտէն եթէ քան մը չեմ զգար, եթէ թելադրութիւն մը չեմ ունենար, նոյնը չի պատհիր սակայն երբ այդ միեւնոյն առարկաներու հանդիպիմ մաքուր վաճառատան մը մէջ՝ ճաշակաւոր կերպով չարուած, կամ ցուցափեղկի մը մէջ չքեղօրէն դրուած։ Կը հրապուրուիմ ակամայ. երբ մանաւանդ այդ վաճառատունը շարունակ ճամբուս վրայ ըլլայ, և երբ օր մը առնս կանգառելու պէտքը ղգամ, ու կաղանդին ընտանիքս հաճոյացնելու համար սալօնին հինցած կարասիներուն տեղ կնոջս ախ-ըբիրլի մը ընելու դիտումով նոր ապրանքներ գնելու հարկը զգամ, այն ատեն չը՞ պիտի ուզէի մէկ քարով երկու թռչուն զարնել և կնոջս կաղանդէքին հետ միասին որբանոցէն չահաւոր գնում մը ընելով՝ որբերուն ալ կաղանդէքիք մը տալ անուղղակի կերպով։ Այս ասանկ է ծախուած ամէն առարկայի և ամէն գնողի տրամադրութեան համար։ Քաջալերութիւնը մուրալով չատացուիր, քաջալերութիւնը պէտք է ինքնին գայ և ամէն մարդ որ իրենինը նախապատուելու զգացումը ունի, հարկաւ պիտի չգնդեւի իր աչքին առջեւ դոյութիւն ունեցող երկու վաճառատուններէն որբանոցին վերաբերեալը նախապատուելու, քանի որ այս վերջինը միեւնոյն պայմանները կը ներկայացնէ իրրեւ վաճառող։

Ահա այս է մեր բուն նպատակը և ամենուն ալ փափաքը անշուշտ, թէ մեր որբանոցի արտադրութիւնները փոխանակ տեսողութենէ, յիշողութենէ հեռու անկիւն մը դիզուելու խառն ի իրարու, լաւագոյն է զանոնք փոխադրել անցուդարձ ունեցող բանուկ հրապարակ մը ու հոն ճաշակաւոր խանութ մը շտկելով հանրութեան ներկայացնել, անոր ուշադրութիւնը քաշել և անոր մտածումը և զգացումը գրաւել, որով անհամեմատ արդիւնքներ պիտի յառաջ գան անտարակոյս։ Ջուրը իր ակին մէջ պէտք է վազէ, և վաճառականութեան հաստատած օրէնքէն դուրս ալ վաճառականութիւն ընել, նախադարեան ձեւեր գործածել, անգործնական է։ Անշուշտ պիտի առարկուի թէ որբանոցի արտադրութիւնները ցուցադրելու համար խանութ մը վարձել՝ պիւտճէի բացառիկ ծախք մը կը նշանակէ և թէ խանութի մը մէջ պաշտօնեաներու աւելի մեծ թիւ մը պահել պէտք է, որ նոյնպէս ուրիշ ծախք մըն է և որ անյաջողութեան պարագային վնաս մը պիտի ըլլայ։ Սոսոր առաջը առնելու համար մէկ բան մը կայ։ Նախ ընդարձակ խանութ մը վարձել ու հոն լաւ թռչակով գործի հմուտ, բաւական բուն նշանակութեամբ վաճառական և ոչ թէ Ֆաքան ա՛ռիրած անձ մը վերակացու դնել, այնպիսի մէկը որ մրցելու հրապարակներ և գնողներ ստեղծելու յատկութիւնը ունենայ, ձեռներէց ըլլայ այնպէս որպէս եւրոպական կարգ մը գործարաններու ներկայացուցիչները հոս Պոլսոյ մէջ, որոնք ոչինչէ հրապարակ ստեղծեցին. օրինակ՝ Սինկէրի գործակալութիւնը։

Ցեռոյ այս մարդուն յանձնել գործը կազմակերպելու հոգը և պաշտօնեաներու ընտրութիւնը։ Լաւագոյն է գործակալին հարիւրին 5-10 բան մը խոստանալով ամբողջ գործը իրեն յանձնել, ինչպէս սիկառի թուղթը։ Ցեռոյ այս վաճառատան մէջ կեդրոնացնել Ազգային որբանոցի բոլոր արտադրութիւնները և անմիջական ապսպրանքներու համար հոն պղտիկ գործանոց մըն ալ հաստատելով, մէկ քանի արհեստաւոր որբեր շարունակ հոն պահել։ Եթէ մէկը ուզէ կօշիկ մը ապսպրել, անմիջապէս չափը առնող և ձեւող մը պէտք է, նոյնպէս հանդերձ չինելու համար ալ։ Երկրորդ, Բերայի Արհեստանոցի խնամակալութեան հետ համաձայնիլ և անոնց գործերն ալ հոն ցուցադրել։ Երրորդ, մոմարանի ճիւղ մը հաստատել որ իր մէջ պարունակէ հարսանեկան մոմերու տեսակները և մոմ կապելու համար արհեստաւորները պատրաստ ըլլան հոն՝ իրենց կազմածքով։ Չորրորդ, սիկառի թուղթի գործն ալ այս միեւնոյն հաստատութեան փոխանցել և դեռ շատ մը ձեռնարկութիւններ մտցնելով կ'ունենանք մեծ վաճառատուն մը, որ կարենայ մեծաքանակ և փոքրաքանակ գնորդներու խնդրանքին համաձայնիլ, և յաճախորդը գրաւելու համար ամէն գիւրութիւն, միջոց գործածել։

Այս կերպով, անտարակոյս որբանոցին արտադրութիւնները պիտի զարգանան, որքերը աւելի նուրբ արհեստաւորներ պիտի դառնան ամէն ճաշակի հետ չփուելով, նաև վաճառականութեան տրամադիր որբերուն ալ ապագայ մը պիտի բացուի հոն, իրենց առնս-վաճառանոցին մէջ առուտուր սորվելու։ Դուրսէն յաճախորդներ ալ պիտի գան օգտուիլ այս օրինակ վստահելի հաստատութենէ մը, ուր դեռ շատ մը առարկաներ ալ կրնան ցուցադրուիլ, հետզհետէ ուշադրութիւն հրաւիրելով։ Այն ատեն «Հիւանդանոցի վաճառատուն» անունով, ամէնուն արժանապատուութիւնը փաղաքշող փայլուն հաստատութիւն մը պիտի ունենանք որ առիթը պիտի ընծայէ ժողովուրդին խնայողական գնումներ ընելու, մեր մէջ արհեստի ճաշակը մշակելու, և ամէնէն աւելին, այսպիսի գործ մը տարեկան անհամեմատ եկամուտով մը պիտի գոհացնէ Հիւանդանոցը, երբ հիմայ արհեստանոցի բացը գոցելու հարկին տակ կը գտնուի Հոգաբարձութիւնը՝ մէկ քանի ճիւղերու համար։

Յ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ

ԼՈՒՍՆԹԱԳ

Անշուշտ ընթերցողները մեծ հաճոյք զգացին մեր կատարած այս երկնային ճամբորդութենէն. առանց տակի, առանց երկար ժամանակ վատնելու, առանց նոյն իսկ ... քալելու ճամբորդե՛լ երկինքի մէջ, էհ, ո՞վ չուզեր։ Սակայն դեռ շատ քիչ առաջ գացած ենք, հարիւր քառասուն միլիոն մղոնի մը չափ, մինչդեռ երկու երկիլիոն մղոնէն աւելի ճամբայ ունինք դեռ։

Հրատի վրայ արդէն բաւական գնումներ ըրինք, ու քիչ մը ալ հանգստացանք, ուրեմն ժամանակն է մեր սքանչելի ճամբորդութիւնը շարունակելու։

Արդէն տեսանք թէ Հրատէն հոգ Լուսնթագ կամ Արամազդ կոչուած մոլորակը կու գայ. ուրեմն սա մոլորակը Լուսնթագն է, Արեգակնային դրութեան մոլորակներուն այս վիթխարին՝ որ Արեւէն գրեթէ 475 միլիոն մղոն հեռու կը բազմի մեծափառ։ Այս անգին հեռաւորութեան մէջ, Լուսնթագ կը դառնայ Արեւին շուրջ այնպիսի ծիրի մը վրայէն՝ որ մեր երկիրին ծիրէն շա՛տ ընդարձակ է։ Այս անսահման ծիրին վրայէն ան կը դառնայ և իր թաւալման տեւողութիւնը մեր երկրին թաւալումի տեւողութեան գրեթէ տասներկու անգամն է. ան կը դառնայ Արեւին շուրջը 4332 օրի մէջ, կամ 11 տարի, 10 ամիսի և 17 օրի մէջ։

Աղուորիկ, տասեղաղարդ իրիկուն մը, ձեր հետաքրքրող աչքերը պատցուցէք հարաւային հորիզոնին վրայ. հոն՝ վերջալուսային մթութեան մէջ աչքի կը զարնեն երկու սիրունիկ լուսաւորներ, մէկը մեծ և միւսը փոքր. փոքրը կարմիր գոյն մը ունի. մեծը որ խստ փայլուն կ'երեւի, Լուսնթագն է, և փոքրը Հրատը՝ որ Լանկիէլլօյի, ամերիկացի այդ սրտի բանասաղծին, այն մէկ սիրուն քերթուածին «The light of stars» (լուսաւորներու լոյսը) ծնունդ տուած է։

«Լոյս չի կայ ոչ երկրի ոչ ալ երկինքի վրայ, այլ միայն լուսաւորներու «ցուրտ լոյսը. և գիշերուան առաջին «պահպանութիւնը յանձնուած է Հրատ «մոլորակին։

«Ան սիրոյ փափուկ լոյսն է. լոյ-«սը սիրոյ և երազներու. ո՜հ, ո՛չ, «այդ վերին կապոյտ վրանէն դիւ-«ցազնի մը զինագլուխը կը չողայ։

«Ո՛վ լոյս զօրութեան, ես կը «տեսնեմ քու կենալդ ու ժպտիդ։»

Լուսնթագ, այս պայծառ լուսաւորը թերեւս աւելի գողարիկ քերթուածի մը ծնունդ տար նմանօրինակ գրչի մը տակ։

Ուրեմն ամէն մարդ միայն աչքով տեսնելով ծանօթ կրնայ ըլլայ Լուսնթագի, սակայն միայն հեռուէն, խիստ շատ հեռուէն երկինքի անսահմանութեան մէջ նետուած տեսնել փոքր, ընկոյզի մը, կամ պղտիկ խնձորի մը մեծութիւնով հաղիւ երեւցող գնման մը, անոր հետ ծանօթութիւն ունենալ ըսել չէ. ո՛չ։ Ուրեմն սկսինք քննել զանիկա, անոր հետ քիչ ու շատ ծանօթութիւններ ունենալու համար։

Լուսնթագ Արեգակնային դրութեան մէջ գտնուող ծանօթ մոլորակներուն ամէնէն մեծն է։ Մեր երկիրէն 1300—1400 անգամ աւելի մեծ է, իր տրամագիծը երկրի տրամագծին գրեթէ տասնրմէկ անգամը մեծ է, այսինքն իբր 88,000 մղոն կամ 140,920 քիլոմէթր։ Ուրեմն Լուսնթագ, այս անսահման երկիրը իբր շրջապատ ունի 442,509 քլմ.։ Լուսնթագ մեր երկիրէն 309 անգամ աւելի ծանր կը կշռէ։ Իր խտութիւնն է 0,242, կամ երկիրի խտութեան գրեթէ մէկ չորրորդը։ Ծանրութիւնը Լուսնթագի մակերեսին վրայ հոսինէն աւելի է, և գրեթէ երկուք ու կէս անգամը։ Օրինակի համար, ենթադրենք թէ Լուսնթագի վրայ կը գտնուինք, երբ երկրի վրայ եղած տասնիս 50 օրա կը կշռենք, հոն պիտի կշռենք 124 օրա, հոստեղի նպարավաճառին 10 օլանոց պանիրը, հոն 24—25 օրա պիտի կշռէ, այս հաշուով հոսի նպարավաճառները որ միշտ կ'ուզեն խարդախութիւն ընել, հոն առանց խարդախութիւն ըրած ըլլալու արդէն ըրած պիտի ըլլան...։

Կը տեսնենք որ Լուսնթագ շատ փայլուն կ'երեւի, և իրօք ալ Արուսեակէն եաքը ամէնէն աւելի փայլուն երեւցողը, Արեգակնային դրութեան մէջ, Լուսնթագ մոլորակն է։ Ուրեմն, պիտի հարցնէ հետաքրքիր ընթերցող մը, Լուսնթագ շա՞տ լոյս ու ջերմութիւն կը ընդունի։ — Ո՛չ, ազնի՛ւ ընթերցող, ո՛չ, Լուսնթագ արեգակէն շատ հեռու գտնուելով, թէեւ մեր երկիրէն 22—23 անգամ նուազ լոյս և ջերմութիւն կ'առնէ Արեւէն, բայց հոս կասկած ասոր մեր երկիրէն աւելի փայլուն կ'երեւի։

Երբ Լուսնթագը քննենք, կը տեսնենք որ անոր վրայ կը գտնուին աւելի կամ նուազ մեծ շերտեր (bande)։ Այս շերտերը կրնան նկատուիլ իբր այս հսկայ աշխարհին որոշիչ նկարագիրը։ Երբ մարդ իր հեռադիտակը առաջին անգամ ուղղեց Լուսնթագի վրայ, անոնք ներկայացան իսկոյն անոր աչքին և մինչեւ հիմա ալ կը տեսնուին, բայց խիստ հոգուռադէպ պարագաներու տակ անոնք երբեմն չեն տեսնուիր։ Երբեմն բացի այս ճերմակ և գորշ հետքերէն որ յաճախ իրարմէ կը զանազանուին դեղին ու նարնջագոյն գունաւորումով մը, կը տեսնուին նաև բիծեր, աւելի լուսաւոր կամ մութ այն տակի գոյնէն՝ որուն վրայ կ'երեւան, կամ անկանոնութիւններ շերտերու բազմութեան մէջ խիստ որոշ պատուռածքներ։ Երբ հեռադիտակով ուշադրութեամբ քննենք լուսնթագը և անոր սկաւառակին վրայի բիծերուն դիրքը, պիտի տեսնենք որ այդ բիծերը կը տեղափոխուին արեւին բիծերուն պէս, ու մէկ բիծը գրեթէ հինգ ժամի մէջ մէկ եղերքէն միւսը կ'անցնի։

Լուսնթագի հարաւակածին վերի կողմը գտնուող ճերմակ գօտիին մէջ կը տեսնուի գորշ երկարած բիծ մը՝ որ հեռադիտակին մէջ կարմրագոյն կ'երեւի։ 46)000 քիլոմէթր երկայնութիւն և 14,000 քիլոմէթր լայնութիւն ունի այս բիծը, որ շատ տարիներէ ի վեր գոյութիւն ունի և այնպէս կը թուի թէ անիկայ շղթիներ կը ցուցնէ։ Այս մեծութիւնը, ինչպէս նշմարեց ընթերցողը, երկրի տրամագիծի իբր չորս անգամին է։

Սակայն ինչէ առաջ կու գան այս բիծերը, Լուսնթագի մակերեւոյթին վրայ, լեռնե՞ր են տանը, խառնարանե՞ր են. ո՛չ, անոնք յառաջ կուգան նոյն իսկ Լուսնթագի մթնոլորտէն։ Անոնք մոլորակին շուրջը չեն ճամբորդեր անոր թաւալումէն բոլորովին անկախ շարժումով մը, այլ մասը կը կազմեն ամպային այն անսահման խաւին, որ կը շրջապատէ այս ընդարձակ աշխարհը։ Ասկէ զատ, Հրատի ծովերուն և ցամաքներուն պէս հաստատուն չեն, այլ համեմատաբար շարժուն, ինչպէս մեր մթնոլորտին մէջ գտնուող ամպերը։ Այս բիծերուն տեղափոխութիւնը, անոնց անհետանալը և վերերեւումը, կեդրոնական միջօրէականին վրայ անոնց ճշդօրէն չափուած դարձը, քնողին չեն ցուցներ մոլորակին իր առանցքին շուրջ կատարած շրջանին ճիշտ տեւողութիւնը։

Ա. ՊԱՉՊԱՉԵԱՆ

ԳՐՉԻ ԼՈՒՐԵՐ

Ամուսնալուծութեան համամիտ երկու բարեկամներ այդ խնդրով տեսակցելու վրայ են։ Մին յիշելով նոր ամուսնացեալ մը —որ միւսին անծանօթ էր—, կ'ըսէ.

—Ինչ երջանիկ է անիկա։ Օրինաւոր պսակաւ երկու կին կը վայելէ։

—(Զարմանօք)— Տէր ողորմա՛, մե-

կը անպատճառ. ձախ ձեռքով առած ըլլալու է։

—Ո՛չ, ո՛չ, պաշտօնական պատկաւ, և երկուքն ալ իրարմէ գեղեցիկ են։

—(Բերնին ջուրը վազելով) Ինչ կ'ըսես... ըսել է հիմա անիկա երկու պատկեալ կիներ կը վայելէ...

—(Ժպտելով) Հարկաւ, որովհետև... «չալի» է։

* * *

Հարուստ անձ մը գեղեցիկ ձի մը ունէր, զոր կը սիրէր չափազանց։ Օր մը՝ դժբաղդաբար, ձին կը հիւանդանայ։ Տէրը խստիւ կը պատուիրէ ախոռապետին և միւս ծառաներուն որ լաւ խնամեն կենդանին։ Սակայն՝ եղած ջանքերը ապարդիւն կը մնան. ձիուն առողջութիւնը օր ըստ օրէ կը վատթարանայ։ Ասիկա ատուգելով, տէրը կը ակսի տխրիլ և չ'ուզեր այլ ևս ախոռ երթալ։ Բոլոր ծառաները կանխագուշացնելով կ'ըսէ թէ. «Ով որ էն առաջ ձիուն մեռնիլը հաղորդէ, «պատկառելի ապակ» մը պիտի ուտէ և ալ պիտի վռնտուի։»

Սպասաւորները կը ճանչնային իրենց տիրոջ բարկացու բնաւորութիւնը՝ որով ամէն առաւօտ գոհացուցիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէին իրեն ձիուն առողջութեանը նկատմամբ, հակառակ իրականութեան։

Վերջապէս ձին կը սատկի և բնականաբար ոչ ոք կը համարձակի այդ լուրը տիրոջ իմացնելու։ Բայց ծառաներէն խորամանկ մը՝ իր վրան կ'առնէ տեղիկա և յաջորդ առաւօտուն այլայլած դէմքով տիրոջը կը ներկայանայ։

—Ինչ է ան — կ'ըսէ տէրը— ինչ ես եղեր։

—Հիչ աղա, բանչի կայ... ամա...

—Ինչպէս է ձին։

—Ձին մի... ձին...

—Այո՛, ինչ կայ, ինչ եղաւ։

—Ձին...

—Հա, ծօ չիտակ զուրցէ։

—Ձին մի...

—Ինչ եղաւ, մեռա՞։

—(Ժպտելով) Էն առաջ ադան զուրցեց, ապտակը ան պիտի ուտէ։

Ծառային այս խորամանկութիւնը տիրոջը «խօշ»ին գալով, այս վերջինը կը ներէ։

Արդեօք կ'ըսէք, սա Գասը-Դիւղի մեծ աղանիներուն ալ «խօշ»երնին գալիք բան մը ըսելո՞ւ է որ համերաշխութեամբ Մ. Թագաւոր եկեղեցին մեծցնեն։ «Մենուդ» մը ևս կու գայ կոր։

ՊԱՒՂՈՍ

ՇԻԼԻ ՎԷ ԱՐԺԱՆԹԻՆ

«Լօքալ Անցայկէր» կաղէթասը՝ Շիլի վէ Արժանթին հագգընտա, տօքթ. Զէրպին խմղասբյա աթիւէքի մէգալէեի նէյր իթմիշ տիր։

«Ճէնուպլի Ամբրիատա պուլունան Շիլի վէ Արժանթին հիւքիւմէթլէրի ադրանտա մուհարեպէ վուգուը իհթիմալը կիւնտէն կիւնէ գուվվէթլէշտիրէնէն, վէ մէղքիւր իքի հիւքիւմէթին վիճուղտանտա Ամէրիկանին տախի պէօեիւք մէնֆաաթը պուլունտուղունտան, պունլար հագգընտա լազըմ օան մալիմամը վէրմէք՝ հէր հալտէ ֆայէլի օյտա կէրէք։

Արժանթին հիւքիւմէթի՝ էվվէլճէ Պրազիլիա վէ Իւրուկուա հիւքիւմէթլէրի իլէ պիրլէշէրէք, Բարակուա հիւքիւմէթի ալէյհինտէ իլանը հարպ իտուպ, մէղքիւր հիւքիւմէթի մահվ օլմագ տէրէճէսինէ կէթիրմիշ իսէ տէ, մէմլէքէթ իչէրիսինէ պաղը գարշչդուքլաք եիւզ կէսմէրտիրինտէն, զալիպլեեթինտէն օ գատար խթիքատ իթմէմիշ տիր։

Ճէնուպի Ամէրիգատա պիր չօգ միւտտէթ պուլունմուշ օյանլարին մալիւմը օյտուղու իւզրէ, ճէնուպի Ամէրիգա հիւքիւմէթլէրինտէն էն զիեատ թէրագգրեա եիւզ կէսմէրէն մէմլէքէթ Արժանթին տիր։

Շիլի տախի ճէնուպի Ամէրիգա գըթասընին ճէնուպը զարպ սահիլի պօեունճա ուզամը պիր մէմլէքէթ օյտուղունտան, իգլիմ վէ հավասը՝ Արժանթինէքինէ պէնղէր։ Պրազիլիա իլէ ճէնուպի Ամէրիգա գըթասընին զարպը ճէնուպիսինտէ պուլունան հիւքիւմէթլէր իսէ պու մէմլէքէթլէրէ մախսուս օյան սըճագ վէ աղըր հավատան մուղթարըպ պուլունուեօր։

Բարակուա իլէ Պոլիվիա՝ տախիլ մէմլէքէթլէրէն օյտպ, սահիլ մալիք տէեիլ տիրլէր։ Արժանթինին ճէնուպ վէ վատաթ թարափլարընին հավասը զաեէթ լաթիֆ օյտուղունտան, օ թարաքլարտա չիմտի Էվրօքալըլար բէք էյի եաշարլար։

Արժանթինին սուլագ եէրլէրինտէ գէյզ ու պէրէքէթ սան տէրէճէտէ տիր։ Պուէնօս Այրէս վէ Սանիյաֆէտ զրաթ ղէհէմէհալ եաղմուրա միհիթճ տը։ Գօրտիլլէրա տաղ սիլսիլէսի պօեունտա պուլունան վիլաեթլէրինտէ իսէ, մէղրուաթի գանալար վասրթասը իլէ սուլանմագտա տը։ Շիմտիեէ գատար Արժանթինին բէք աղ գրսմընտա զըրաաթ իլէրի կիթմիշ տիր։ Արժանթինին տիկէր մէմլէքէթլէրտէն օյան ֆարգը՝ մէմլէքէթին զաեէթ տիւզ օյմասընտան տօլաեը մահսուլաթին գօյայլըգլա նագզ օյունմասը տը։

Բիօ տըլա Բլաթա նէհրինին էթրաֆընտա պուլունան նիհաեէթսիզ օվատա, անճագ իքի տաղ սիլսիլէսի մէվճուտ տը։ Արժանթինտէ տէմիր եօլը ինշասը՝ սան տէրէճէտէ գօյայ տը։ Շիմտի Արժանթինին պիր պաչընտան տիկէր պաչընա գատար 5 տէմիր եօլը խաթթը վար տը։

Բիօ տըլա Բլաթա իլէ պիրլէշտիրիլմիշ օյան պիր գանալ վասրթասը իլէ, կէմիլէր՝ Բօլարիօեա գատար կիթմէքտէ տիր։

Արժանթին էհալիսի գարբ։ըգ տը։ պիր չօղը՝ Ամէրիգանին քէշֆինտէն սօնրա Արժանթինէ հիճրէթ իսէն Եվրօպալըլար տը քի, պունլար՝ էհալինին հալլըճա սընթքընը թէշքիլ իթմէքտէ տիր։

Մէյլեղ էհալիսի իսէ, Արժանթին էհալիսինին աչաղը սընթքընը թէշքիլ իթմէքտէ տիր։ Պունտան պաչգա, Պուէնօս Այրէս վէ Սանիֆէ վիլաեթլէրինտէ բէք չօղ էճնէպի էհալի վար տը քի, պունլարին չօղը Իթալիալը տը։ Պուէնօս Այրէս չէհրինին նիւֆուսը՝ 600,000 քիշի օլուպ, պունլարին եարըսընտան զիեատէսի էճնէպի տիր։ Պու գարբըզգ էհալի՝ արաշիսի Ալմանիա արաշիսինին 6 միսլի օյան Արժանթին կիպի պէօեիւք պիր գըթանին իւզէրինէ եաղըմըշ տը։ Արժանթինին սիեասէթ վէ թիճարէթ մէրքէզի՝ Պուէնօս Այրէս տիր- Արժանթին՝ սանաեի վէ թիճարէթ խուսուսընտա Շիլիտէն ատահ չաբուգ թէրագգը իթմէքտէ տիր։

Շիլի՝ մատենլէրինտէն սարքը նազար խիլէճէք օլուրսա, թապիի սէրվէթլէր խուսուսունտա գօմշուլարընտան փագիր տիր։ Շիլինին զաեէթ տաղլըգ օյմասը՝ էհալիսինին զանմէթ վէ մէշագգաթա ալըշմասընա մէյտան վէրմիշ, վէ պունուն նէթիճէսի օյարագ էհալի՝ մանէն բէք զիեատէ խթիքատ իթմիշտիր, Շիլի էհալիսի՝ քիպրիլի օյուղգարընտան, գօմշուլարը թարաքընտան օ գատար սէվիմէղլէր։

1879 խարիսինտէ, Շիլի հիւքիւմէթի՝ Բէրու վէ Պոլիվիաա դարը իլանը հարպ իթմիշ, վէ մուհարէպէ՝ Շիլիեէ միւտտա սուբէթատ պիթմիշ տիր։ Լաքին սօնրաարը Շիլինին տախիլի տավալը աղբրլաշուպ, նիհայէթ 1891 թարիխինտէ պիր մուհարեպէ զուհուր իթմիշ տիր։ Ալմանլար՝ բէք չօղ զէմանտան պէրու Շիլիեէ հիճրէթ իթմէեէ գալգըշմըշլար վէ մէմլէքէթին իգլիմ վէ հավասը իլէ իմիթգաճ իթտիրլերինտէն, թէրագգը իտէպիմիշլեր տիր։ Ալմանլար՝ իլք տէֆա օյարագ, 1852 թարիխինտէ Շիլիեէ եէրլէշմիշլեր տիր։ Շիլիտէ 7—8 այ միթէմտտիսէն հավատա հիչ պուլութ կէօրիւնմէդ, կիւնէշ օյանճա չաշատսը իլէ Շիլիեի զրեպտանտրրը, մամաֆիր, ճէնուպ բիւգարարը վէ տաղլարտաքի գարլար՝ սահիլտէքի հարարէթի խաֆիզէշտիրիր։

Արժանթինին հայվանաթ վէ հուպուսպաթ իխրաճաթը քիւլիյեէթի օյտուղունտան, հիւքիւմէթին մալիյեէ ումուրը օյտուգճա տիւգկիւն տիր։

Տիկէր թարաֆտան, Շիլի տախի մատէն վէ էօհրէշիլէտէն քիւլի կիւմրիւք բիւսուսը ալարզընտան, անընտա մալիյեէ ումուրը եօլուն տա տը։ Հէր նէ գատար մումճաճէրթին արթմասընտան տօլաեը, Արժանթինին նիւֆուսը չօղալմագտա իսէ տէ, Շիլի էհալիսի պիր ճինս օյտուղունտան, հրամիյեթը պիր մէրքէզտէ տիր։ Լաքին պու կիսիլ իլէ, Արժանթինին մըգտարը նիւֆուսը՝ Շիլիեի բէք կէրիսէ պրագճաճ տը։ Հէր նէ գատար Շիլինին օրտուսը էհմմիեէթսիզ իսէ տէ, Ալման մուալլիմէրինին թալիմ վէ թէրպիյեէսի սաեէսինտէ մունթազամ օյմուշ տը։ Պունտան մատտա, Շիլինին տէնիզատ ալըշմըշ էհալիսի տէ վար տը։

25 ինճի արզ տէրէճէսինէ գատար ուզանմագտա օյան Շիլի սահիլինտէ հիսապսըզ լիմանլար մէվճուտ օյուպ, էհալիսի կէմիճիլիք վէ պալրգճըլրգ իլէ կէզինմէքտէ տիր։ Հալպուրլի, Արժանթինին Պֆէխա Պլանգօ խմինտէ պաչլըճա պիր լիմանը օյուպ, Պուէնօս Այրէս իսէ նէէր իւզէրինտէ տիր։

Արժանթինին նիւֆուսը վէ սէրվէթի կիւնտէն կիւնէ չօղալմագտա օյտուղունտան, Շիլի հիւքիւմէթի բէգզիսինին թէրագգըսընը տուրտուրմագ իչուն պիր մուհարեպէսէ կիրիշմէեի բէք արդու իսէր։

ԽԱՐԻՃԻՅԵԼԷ

ՐՈՒՍԻԱ ԱՀՎԱԼԸ. — Պու սէնէ նիհաեէթինտէ զուհուր իսէճէեի զանն իսիլէն մալիյեէ միւշքիւլաթընտան տօլաեը, Մօսքօա թիճարի տարիրէլէրինտէ բէք չօգ էնտիչէ իսիլմէքտէ տիր։

Շաեի օյան բիվանէթէ նազարէն, Ռուսիա՝ Զինատքի Բօր Արթիւ վէ Թալէնէ կիպի սէրպէսթ լիմանլարը գաբամագ նիհէեթինտէ իմիշ։

Սիպէրիատա չըգան պիր Ռուս կա։ զէթասընը իթատէսինէ նազարէն, Ռուսիա հիւքիւմէթինին չարգի Զին չըմնէսրգիէրի իչուն սարթ իթտիեի 240,000,000 բուպլատան 10,000,000 բուպլաբընն նէրբեէ սարթ օյտուղունը կէօռթիրէն բէսմի էվրադ մէվճուտ տէեիլ տիր։

Ռուսիա մալիյեէ նէզարէթի՝ բարալարընն նէ սուհէթլէ սարթ իտիլտիեէնի թահդրգ իչուն, իքի սէնէատէն պէրու չօգ չալըշմըշ իսէ տէ, հէնուզ պիր չէյ պուլամամըշ տը։

ՐՈՒՍԻԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ.— Ռուսիա սիեասի կաղէթալարը՝ Ինկիլթերա ալէյհինտէ պուլունտուղարը հալտէ, մալիյեէ նէզարէթինէ մէնտուպ օյան կաղէթալար՝ պիսապիթին պաչգա պիր լիսան գուլլանըօրար։ Մալիյեէ նէզարէթի՝ Ալմանիա իլէ Ռուսիա արաբընտա զուհուրը միհեթմիշ օյան թարիթէ մուհարէպէլէրինի ուզուն ուզասընա թէգզգ իսէրէք։ Ռուսիանընն չիմտի արաեաճաղը բաղար՝ եալընըզ Ինկիլթերա օյապիլէճէկինի սէօյլէմիշ, վէ Մօսքօա զըրաաթ չիրքէթի բէիսի բրէնս Սէրիաթօքն նուրգը տախի պու ամանէատա պուլունմուշ իսի։ Մէղքիւր նուրգ Ինկիլթերաեա զարշու բէք տօսթանէ իսի։

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷԳՕՆՕՄԻԿ ՄԷՍԼԷԹԻ. — Ճէմանիրը Միւթթէֆիգա մալիյեէ նազրը Մ. Կէյչ թարաքընտան մէմլէքէթին էգօնօմիգ մէսլէքի հագգընտա թագտիմ օյունան լաեիհա հալար՝ Մ. Բուզվէլթ թարաքընտան գապալ օյունմասրզընտան, միւշարիլէյ՝ մալիյեէ նազրընընն իսթիքա իտէճէեինի նիւ Եօրգ կաղէթալարը եազըեօր։

Խարիճիյեէ նազրը Մ. Հէյնտէ իսթիքա իտէճէեի չաեի օյմուշ իսէ տէ, Նիւ-Եօրգ կաղէթալարը՝ պու զաթէն պէօյլէ պիր նիհէեթաէ պուլունմասընը պէեան իտէեօրար։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ.— Ալմանիա կիւմրիւք թարիթէլէրի հագգընտա։ Եվրօքա մէմալիքինին էքսէրսինտէ միհիմմ թէշէպպիւլեր վուգու պուլմուշ իսէ տէ, Ինկիլթերանընն պու մէսէլէսէ թոսթաճաղը մէպլէք հէնուզ պիլինմմիշ տիր։

Սօն քօսթանընն կէթիրտիեի թէլէկրաֆնամէլէրէ նազարէն, Ինկիլթերա թիճարէթ նէզարէթի՝ պիր հաֆթասան պէրի պու մէսէլէեի թէգզգ իթմէեէ պաչլամըշ տը։

Մէղքիւր նէզարէթին տավէթի իւզէրինէ, թիճարէթ իսթիչարէ օտասը հէյէթի՝ կէչէն բէնճէչնպիհ կիւնի իճթիմա իտէրէք, մէղքիւր թարիֆէլէրին թաղպիգընտէն, Ինկիլթերա թիճարի մէնֆիհինճէ նէ կիպի նէթիճէլէր իլէրի կէլէճէեինի միւզաքէրէեէ պաչլամը տը։

Թիճարէթ նէզարէթի՝ մէղքիւր օտասան Ալմանեա իլէ ադա օյունաճագ եէնի թիճարէթ մուգավէլէնամէսինտէ պէեան խիլիճէք չարթլար հագգընտա պիր բաբր իսթէմիշ օյուղունտան, օտա հէյէթի՝ պու կիսի պու բաբրին թանդիսի իլէ մէշղուլ տը։

ԱԼՄԱՆԻԱ ՊԱՀՐԻԹԵԷՍԻ.—Ալմանիա պահրիյեէսի իչուն Բայզէր թէրսանէսինտէ ինչա օյունմագտա օյան «Բրէնս Հանրի» նամ զըրնը գրուսզէօրին ինչաթը խթամ պուլուպ, կէմի՝ տէնիզ էնսիրիմիշ, Ֆվէ էֆրէնճի դէկտեմբերին 21ինտէ մաքնասը թէճրիպէ իսիլմիշ տիր։

ԱՎՍԹՐԱԼԻԱ ԿԻԻՄՐԻՒՐ ԼԱԵԻՀԱՍԸ.—Ավսթրալիատա գապալ իսիլէն եէնի կէօմրիւկ լաեիհասը՝ պիր թագըմ միւշքիլաթա մէյտան վէրմիշ տիր։ Ալմանիանընն «Նէգար» նամ վաբորունտագի, մալ վէ էշեա՝ միւհր ալթընա ալընմըշ իսի։ Մէղքիւր կէմի սիւվարիսի՝ Ֆրէմանթէլէ սօղրու կիթմիշ, վէ սէեահաթը էսնասընտա էշեասը իւզէրինէ գօնուլան միհրլերի պօզմուշ օյտուղունտան, մէղքիւր շէհիրտէ 25 լիրա ճէզան նագտիեէ մահքիմ օյմուշ, վէ էօտէմէք իսթէմտիեինտէն հապս իսիլմիշ տիր։

ԱՎՍԹՐԻԱ-ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ ԹԻՃԱՐԷԹԻ.— Բէսմի սթաթիսթիքլէրէ նազարէն, կէչէն սէնէ նոյեմբեր այը խասրաթը՝ 156,100,000 գուրօն օյտուղը հալտէ, պու սէնէ այնը այտա 158,800,000 գուրօն օյմուշ տը։ Իսրաճաթ իսկ կէչէն սէնէ նոյեմբերինտէ 181,000,000 գուրօն վէ պու սէնէ 181,900,000 գուրօն բատտէլէրինտէ տիր։

Պու սէնէ իլէ կէչէն սէնէնին պիրինճի 11 այը զարքընտա խասրաթի վէ իսրաճաթ 1,549,800,000՝ 1,548,300,000, վէ 1,734,700,000 իլէ, 1,689,000,000 գուրօն օյմուշ տը։

Շու նալատ պու սէնէքի թիճարէթ՝ կէչէն սէնէքի թիճարէթտէն 184900000 գուրօն գատար ֆազլա օյմուշ տը։

ԳՈՒՄԱՐՏԱ ՂԱԻԳ ԻՏԻԼԷՆ 2,500,000 ՖՐԱՆԳ.— Վիէննատան իշար օյունտուղունա կէօրէ, ճօքքէր Ֆլիւգտա գումար օյնամըշ օյան գօնթ Բօթօքքի 2,500,000 ֆրանգ զախի իթմիշ տիր։

ԹԷՎՍԻՋ ԹԻԼԷԿՐԱՖ.— «Էլէքթրիական Բըվիւիվ» նամ Ամերիգա կաղէթասը՝ Մ. Մարքօնի թարաֆընտան պիր թէլէկրաֆնամէ նէյր իսիլեօր։ Մէղքիւր թէլէկրաֆնամէսի, միւշարիւէյ՝ թէլսիզ թէլէկրաֆա տաիր իճթա իթմիշ օյտուղը պիլճիմվէ թէճրիպէլէրին բարլագ նէթիճէլէր վէրմիշ պուլունտուղունը, վէ եագընտա թէլէկրաֆ իւզէրինէ պիր գօնֆէրանս իճթա իտէճէեինի պէեան իտիեօր։

ՖՐԱՆՍԱՏԱ ՊՕՏԷՆԻՆ ՀԷՅԹԷԼԻ.— Կէչէն բազար կիւնի ; Բարիստէ մէղհուր Պօտէնին հէյթէլինին բէսմը քիւչտը իճթա օյունմուշ վէ ճիւմիհիհիյէեէ բէիսի Մ. Լուպէ իլէ, նեան վէ մէպուսան ոէճէիսլէրի բէիսլէրի վէ ճիւմլէ վիւքելա վէ մէպուսան վէ ատեան հաղը պուլունմուշ տը։

Պու ծիւնասիպէթլէ սեան բէիսի Մ Ֆալիէ վէ պաշ վէքիլ Մ. Վալտէք Բուսօ՝ պիրէր նուրգ իտրատ իտուպ, Պոտէնին զիքրը ճէմիլինի պէեան վէ մէմլէքէթէ իթտիեի պէօեիւք խրատէթլէրինտէն պահս իթմիշ տիր։

ԼՈՒԴՈՂ ՎԷ ՁԱՐ.— Պու սըրատա Պրէսթ լիմանընտա «Մասէնա», «Կէչէն» «Պրիւք» վէ «Մոնքալմ» զըրհլըլարընտան իպարէթ պիր ֆիլօ թէչքիլ օյունմագտա տը։ Մէղքիւր զըրհլըլար՝ կէլէճէք իլք պէհարատա Մ. Լուպէնին Զարհազրէթլէրինի զիեարէթ իտէճէեի սըրատա, միւշարիւէյհէ բէհպէրլիք իտէճէք տիր։ Ճիւմուրիյեէք բէիսի՝ վէ մայեէթինտէքի զէվաթ՝ Մասէնա զըրհլըսընա պէնտէճէլէր տիր։

ՐՈՒՍԻԱ ՎԷ ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ԹԻՃԱՐԷԹԻ.— «Նովօսթի» կաղէթասընտա օգունմուշ տը։

«Պիր միւտտէթտէն պէրի Ռուսիա իլէ Պէօնիւք Պրէթանիա արասընտագի թիճարի մունասէպաթն չօղալմասընա զայրէթ իտիլմէսի պէզի ֆէվգէլատէ մէնմուն իտէր։

Շիմտիլիք Բուսիատան Ինկիլթերաեա կէօնտէրիլէն մալլարն սէնէվի գէյմէթի՝ 20 միլիօն սթերլին լիրասը օյուպ, Ամէրիգանընն կէօնտէրտիեի 126 միլիօն, վէ Ֆրանսանընքի 53 միլիօն տը։ Ինկիլթերաեա կէլինճէ՝ Ռուսիատա 1890 սէնէսինտէ անճագ 11 միլիօն սթերլին լիրասը գեյմէթինտէ մալ կէօնտէրմիշ տը։

Շաեէտ Բուսիա իլէ Ալմանիա արասընտա՝ կէօմրիւք մուհարեպէսի զուհուր իտէճէք օյուրսա, Պէօեիւք Պրէթանիա բիեացաը Բուսիա իչուն բէք գեյմէթլի օյաճագ տիր։

ԹԱՆՍՎԱԼ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ.—Պու սըրատա Ինկիլթերա կաղէթալարընտա մուհարեպէսէ տաիր իքի պաչլըճա հավատսէ թէսատիւք իտիլմէքտէ տիր։ Պիր թարաֆտան, պիր թէլէկրաֆ ատանընընն վէրտիեի խապէրլերէ կէօրէ, Պօեր բէիսլէրի իճթիմա իտուպ սուլհ չարթլարընը միւզաքէրէ իթմէքտէ իմիշլեր։ Տիկէր թարաֆտան «Տէյլի Նիւզ»ի կաղէթասընը իճատէսինէ նազարէն, մէղքիւր իճթիմատա, Պօեր լէր՝ ճէնէրալ Տէվէթ վէ Պօթանընն գումանտասը ալիճընտա օյարագ, Տրանճէնպէրկ տաղլարընտան նաթալ գըթասընա ինմէք իչուն լազըմ կէլէն բլանլարը թէրթիպ իտիեօրար իմիշ։

ՎԷՆԷԶԻԻԷԼԱ.—Վէնէզուէլլա ահվալը հագգընտա Վաշինկթօնա կէլէն ֆէնա խապէրլեր իւզէրինէ, ճէմահիրը Միւթթէֆիգա հիւքիւմէթի՝ Թրինիթէ ատասընտա պուլունան « Պիւքալ » զըրհլըսընը Բարաքաս սուլարընա կէօնտէրմիշ տիր։ Մէմլէքէթ տախիլինտէ եէնի գարըշգալըգլար զուհուր իթմիշ տիր։

Տիկէր ճիհէթտէն «Սթանտարտ» կաղէթասընը Պէրլին մուխպիրի Ալմանիա հիւքիւմէթինին եագընտա Վէնէզուէլա հիւքիւմէթինէ պիր օլթիրմաթում կէօնտէրէճէեինի պիլտիրիեօր։

ԳԱՏԳԻՒՂԻ ՄԵՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մանրամասնութիւն Գասը գիւղ, եկեղեցին դիմացը Զաղուքճեան դեղարանը կը գտնուի ամէն առտու, ուր կրնան դիմել նաև բժշկանորդագրուել փափաքողները։

ԹԷՎՁԻՀԱԹ

Մուսուլ վիլաեթի տախիլինտէ Ռէվանտուզ գազասը գաիմմագամլըղը՝ Զաեօ գազասը գաիմմագամը իպզ. Մէհմէտ Շերիֆ պէյէ, Սիվաս վիլաեթի տախիլինտէ Զիլէ գազասը գաիմմագամլըղը՝ Վուլչէթրին գաիմմագամը ռիֆ. Ռիշտի էֆ.էէ, Գոսօվա վիլաեթի տախիլինտէ Վուլչէթրին գաիմմագամլըղը մինթէխապինտէն Պէհչէթ միւտիրլեեինտէն միսթաֆի Ռիֆ. Ալի Կալիպ պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ վէ մամանլէյհիմտէն պուրատա պուլունան Ռիշտի էֆենտիյէ Ալի Կալիպ պէյին թահլիֆի իճրա վէ Մէհմէտ Շերիֆ պէյին իճրաի թահլիֆի մահէլլինէ ինպա գէլընմըշ տը։

Ճէմիյեէթը ռիսումիյեէ ազալըղընա խազինէի խասսաի Շահանէ էմլաքը Հիւմաեուն գալէմի միւտիրի Արթին Զէքի էֆ. թաեին պույրուլմուշ վէ մամանլէյհին ալէ ուսուլ թահլիֆի իճրա գէլընմըշ տը։

Էտիրնէ էշրաֆընտան սէատ. Մէհմէտ էֆ. իլէ Պէրաթ սանճաղը խասէ. տանընտան Եօմէր Վիրիօն բաշանը պիրատէրի սէատ. Կալիպ պէյէ իրըմբրանլըգ ռիսթպէյլերի թէվճիր պույրուլմուշ տը։

ՄԻՏԱԼԻԱ

Տէվլէթլու նէճապէթլու Մէհմէտ Սէլիմ էֆ. վէ տէվլ. նէճապէթլու Իպրահիմ Թէվֆիգ էֆ. վէ տէվլ. նէճապէթլու Ապտուլլահիմ էֆ. վէ տէվլ. նէճապէթլու Անէտա էֆէնտի, վէ տէվլ. նէճապէթլու Պիւրհանէտտին էֆ. վէ տէվլ. նէճապէթլու Ապտուրրահիմ էֆ. վէ տէվլ. նէճապէթլու Անէտա Նուրէտտին էֆ. վէ տէվլ. նէճապէթլու Մէհմէտ Պէկարէտտին էֆ. հաղարաթը իլէ տէվլ. ըսմէթլու Զէքքիյեէ Սուլթան վէ տէվլ. ըսմէթլու Նաիվէ Սուլթան վէ տէվլ. ըսմէթլու Շատիյեէ Սուլթան վէ տէվլ. ըսմէթլու Աեիշէ Սուլթան վէ տէվլ. ըսմէթլու Բէհիյա Սուլթան վէ տէվլ. ըսմէթլու Խատիճէ Սուլթան վէ տէվլ. ըսմէթլու Ֆէհիմէ Սուլթան հաֆարաթընա Հիճազ թիմար եօլու միտալիսընընն ալիուռնտան մամուլ պիրէր գէթասը իրանան պույրուլմուշ տը։

ՏԱԼԻԼԻՅԵԼԷ

ԶԱԹԸ ՇԵՎՔԷԹՍԻՄԱԹԸ ՀԱԶՐԷԹԸ ԲԱՏԻՇԱՀի Բամազանը օն պէշինճի կիւնինէ թէսաաիֆ իսէն տիւքի կիւն սաաթ նէտտի բատտէլէրինտէ Եըլարզ Սէրայը Հիւմաեունընտան պիր ալայը միւտէպտէպ վէ վէ մութանթան իլէ հարաքէթ վէ Տօլմա պաղչէ սահիլ Սէրայը Հիւմաեունընտան բիւքիւպը ճէնուպը Թաճառը Ազամիլէրինէ մախսուս «Թէչրիֆիյեէ»սթիմպօթը Հիւմաեունընյա վէ սաաթ օյտուղու իւզրէ, Թօքհաբու Սէրայը Հիւմաեունլարընը Թէչրիֆ վէ տաիրէի մախսուսատա մանֆուզ պուլունան էմանաթը չէրիֆէեի զիեարէթ պուեուրմուշլար տը։ Շեաեան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյեէ իւզէրինէ, վիքէլուի Ֆիլիամ վէ վիզերա վէ միւշիրանը ըզամ վէ ըճաը քիրամ տախի Ամրգաի սէատէթի թագպիլ էյլէմիշլեր տիր։

Ավէթը մաալիմնգըպէթը հաղրէթը Ճինանպանի՝ տիւն ագշամ սաաթ օն պիր պուլուգ բատտէլէրինտէ քէշալիք պահրէն վէ «Թէչրիֆիյեէ» սթիմպօթը Հիւմաեունընյա չէրէֆվուգու պուլմուշ տը։ Եըլարզ Սէրայը ալիսինէն Տօլմա Պաղչէ սահիլսէրայը Հիւմաեունընա գատար բէհկիւզարը Շահանէտէ սաաքիրը Միւլուքեանէ վէ էհալիի սատգա վէ մէքեամիպը միւսիմմ վէ զայրը միսալմէ չակիրտանը ալաը մէվգբի իրիթիրամ իթմիշ օյտուգլարընտան, ապիմէթ վէ ավաեթը Հիւմաեունտա չակիրտանը մուսիկիյէսիմ թարաֆլարընտան մէհամատը Սէնիյեէի միթէզամին մանղումէլէր թէղանին վէ ուսում թարաֆընտան տախի աէօաի Բաստիշահի էտա օյունմուշ տը։

ԹՕՐ-ԳԱԲՈՒ ՍԷՐԱՅԸ ալիսի՝ չէրէֆը գուտումը մէեամնմէլղուզը ճէնապը Շէհրիեարիլէրիյլէ զիյնէթեապ օյմազտան ագէմ, մագամը մէնտը իլէեաի Սաղթանաթը Սէնիյեէ տէվլ. ըսմէթլու Գոստրն էֆ. հաղրէթլէրիյլէ Հաբէմ Սէրայը Հիւմաեուն էրքեանը վէ մէհրիսէէքը տիտէի միւզահաթը. մէզ նէ ապտուլ վէ ռեիսիր Ամրգաի սէատէթի թագպիլ էյլէմիշլեր տիր։

Տէօվլէթը Ալիթեե վէ Իթալիա.— «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ» կաղէթասընը Բօմա Մուխպիրը մախսուսը՝ 23 դեկտ. թարիխի իլէ քէշիտ էֆտիեի պիր թէլէկրաֆնամէսէ, Տէվլէթը Ալիյեէի Օսմանիյեէ իլէ Իթալիա տէվլէթը Գեխեմէնինին միւնասէպաթը տօսթանէսի սօն տէրէճէեաէ սամիմի օյտուղունը վէ պաղը Եվրօքա կաղէթալարընին իքի տէվլէթին միւնասէպաթը հագգընտա նէյր էֆտիքլերի հավատիսին պի ալու էսաս օյտուղունը պէեան էֆտիշիր։

ԶԸՐԱԱԹ.— Գօնիատա զըրաաթընն ֆէնէք թաթիպ էտիլմէտիեինտէն տէրէճէեի լազըմէտ իսթիքատ օյունմատը հասպիլէ, տախիսը վիլաեթտէ պատմվիլ վէ թուրլուգարլա սունի օրմանլար եէթիշտիրմէք վէ եապանի աղաճլարը աշըլաեարագ օնլարտան տա իսթիքատ էթմէք իչուն, լազըմ կէլէն մալիմաթը էհալիեէ վէրմէք իւզրէ, զըրաաթ միւֆթիթիլի իլէ գօմիսիօնլարը քէօյ քէօյ կէզտիրիլմէսի վէ սէնէվի 50,0 ղ. խարճը բան թաեիկի իսթիզան օյունմուշ տը։

ԹԷՕՖԻԼԸ ՄԷՀԱՌԻՄ գանունընճա հէր իքի սէնէտէ թէպտիլ իտիլէն մուդքէմ ազասընտան միւտտէթինի իքամատան էվվէլ իսթիֆա էտէնլէրին միւտտէթլէրի՝ ալա միւլազիմլէրի թարաֆընտան իքամալ օյունմագ լազըմ կէլէօեէի թէքքար իճապ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տը։

ՊՈՒ ՏԷՖԱ Զօնկուլտաքտա տախի պիր մահքէմէ թէէսիսի իչուն միւնասատ թալեպ էտիլմիշ օլմաղլա, մահքէմէնին թէչքիր իչուն սէնէվի մատարֆընն մըգտարը սիլա էտիլմիշ տիր։

Ա.Տ.Լ.Իւէ Ն.Զ.Ա.Բ.Թ.Թ.Ը ճէլիլէսի թարաֆընտան իսթինաֆ միւտտաթի ուժումիլէրինտէ կէօնտէրիլէն պիր թարիրաթը ուժումիլեէտէ, մէհաքիմէթ թօքլանան էվրագը ճէղմիյեէնին մուգամէլթը՝ վագթընտա իճրա էտիլմէտիեինտէն, հոգգուզը ուժումիյեէ՝ միրուրը զէմանա օգրամագտա օյտուղունտան պահպէլ պու հալլէրէ մէյտան գալմամագ իւզրէ, մահքէմէլէրին իչ սէնէլիք ուժումրընը գայտ վէ իրալ իչուն նէզարէթը ճէլիլէտէն նիւմունէ օյարագ պիր տէֆթէր սուրէթի թանզիմ վէ հէր թարաֆա իրալ ալունմասընը իճար պույրուլմուշ տը։

ԻԶՄԻՐՏԷ ԹԷՐՍԱՆԷ.— Իզմիր քէօրֆէզինտէ վագը Ֆօչա վէ Ֆօչէթին լիմանլարընտա կէմի վէ սարի մէրաքիպը պահրիյեէ թամիր վէ ինչասը իչուն, ՅՅ սէնէ միւտտէթլէ իտիթազ իթտաը Օսման աղա զատէ Հնանան պէյ վէ ռէֆիգլէրի թարաֆընտան խթիսաս իսիլմիշ տիր։

ԽՈՒՍՈՒՍԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖՆԱՄԷԼԷՐ.— Իչուն վէրիլէն իլմիսապէրլէր կիպի տէվաիրը ռէիմիպէտէն վէրիլէն թէլէկրաֆլար իչուն տախի պիրէր իլմսիսապէր վէրիլսէսի՝ վէ պունտա սաաթ վէ տագզագանն տախի իշարէթ իսիլմէսի թագտիրտէ իճրա ալունան սաաթ վէ տագզագանն տախի իշարէթ իսիլմէսի թագտիրտէ իճրա ալունան էմանաթը էշրիֆէեի զիեարէթ պուեուրմուշլար տը։ Շեաեան պույրուլան միւսաատէի Սէնիյեէ իւզէրինէ, վիքէլուի Ֆիլիամ վէ վիզերա վէ միւշիրանը ըզամ վէ ռեճաը քիրամ տախի Ամրգաի սէատէթի թագպիլ էյլէմիշլեր տիր։

ԻԹԱԼԻԱ սէֆիրի մարքի տը Մալասբինա՝ նոյեմբերին նիհաեէթինտէ իքի այ մէզգունիյեէթլէ Փասալլաեա կիտէճէք տիր։ Մարքիզ Մալասբինա՝ զաթէն Գասալլաստա պուլունտուղունտան ապրիլ

խիթամ պ լաճագ սը։ 12՝ քիլոմէթրօլուգ գըսմ տախի մուգավէլէ մուճիպինճէ, չօսէնին թէպիմ օլունտուղը զէման 3—4 այա գատար իթմամ խալէպիլէճէք տիր։

ՄԱՏԱՄ ԲԱՄՊԷՐԻՆ ՎԷՖԱԹԸ.— Սօն տագրգատա, Բէժի միւտիրը ումմամիսին զէվճէսի մատամ Բամպէր՝ Գաֆրէսէ վէֆաթ իթմիշ տիր։ Մատամ Բամպէր՝ աթըղպանը թավսիյէսի իլգէրինէ գըզը կէչիրմէք իչուն Մըսրա կիթմիշ խոր. հալտա քի Մատամը միապթէլա օլտուղու իլէթ չիֆաքէզիր օլամամըշ սը։ Մ. Բամպէր՝ ահուն էօյլէտէն սոնրա, Սըտիվիյէ գումքանեասընը «Ապպաս» վաքրը իլէ Մըսրա մեթվէճճիրէն հարաքէթ իթմիշ տիր։ Բէժի խտարէսի վէ Պանը Սամանի մէճմուրլարը իլէ զէվաթը սահրէ վաքրա կիտէրէք, Մ. Բամպէր ճէնապալարընա հէմ իյիքի թազիյէթի վէ հէմատ մուամալէյի թէշէի իթմիշլէր սը։ Մ. Բամպէր՝ Բէժի միւտիրլիենի իրազ իսէլի պէրու, Թիւրքիա թիւթիւն մահսուլաթը իչուն բիտացալար պուլմաղա սարքը զայրէթ իթմիշ վէ Բէժի մուամէլաթընը թահրիր ինթիզամ ալէ միւքէմմէլիյէթէ ալմըշօլտուղընտան չու եօլտաքի քէսէրի պիզճէ պատիր թէէսսիւք օլմաղլա, միւամալէյէ ճէնապալարընա պէեանը թազիյէթ իսէրիմ։

ՊՈՒԼԳԱՐԻՍԹԱՆ ՀԱՎԱՏԻՍԻ.— Սօպրանիէնին թէքբիր իթթիմանտա Մ. Քարավէլէօքին իյրատ իթթիւի նուութ։ «Հիւքիւմէթ նամընա իւչիւնճի ատէքա իթթիւիմ պէյանաթատան սօնրա, գապինէ՝ բէնա Ֆէբրինտան հազիրէթլէրինէ խթիքանամէյէրինի պիթթագամ, մէմլէքէթին խթիդրազ եօլունը իլթիզամ իթմէյէն վէ թիւթիւն ինհրսարընա բուի բըզա կէսսթէրմէճէն ֆբրգատան գապինէ թէշքիլ իթմէյէրի լիւզումընը պէեան էթմի։ Բէնս հազրէթլէրինին մուխալիֆէթքեարան ֆբրգասընտան պիր գապինէ թէշքիլի խուսուսունտաքի միրաճաաթլարը՝ ֆբրգա ռէիսլէրինին վազիֆէտէն խթիճքաֆլարը իլէ սէմէրէսիզ գարընշօլմաղլա, բբէնս էսկի գապինէնին պագասընը արզու պուէուրտուլար։ Գապինէ՝ իտարէի հիւքիւմէթ իչուն, խթիդրազ մուգավէլէսինին Սօպրանէթէն թատիդը լազըմ օլաճաղընա նէտէն թատիդը լազըմ գարթիյէն գանի օլարագ եէնիսէն իչէ միւազաչէրէթ իթմի։

Բարիզ վէ Հօլանտա պանգալարը՝ չարշէպիհ կիւնիւնէ գատար տա միւսատ էթմէկէ իգնա էտիմէսինէն, հիւքիւմէթ մէճլիսը մէպուսանտան խթիդրազ խուսուսունտա մուավէնէթ թալէպի իչուն Սօպրանիէնին քիչարտընը բազար երթէսի կիւնիւնէ գաբարտընը բազար երթէսի կիւնիւնէ գաբարլաշարրուպ, էն եվվէլ խթիդրազ իչինին մէվզրը միւղաքերէկէ վազընը Մէպատ իթթիսաղ իթմի»։ Սօպրանիէնին ինթիրմանտա, Մ. Թէքսուրօքի՝ խթիդրազ ալեհինտէ ուզուն պիր նուութ իյրատ էթմի։ Մ. Կէչօքի տախի Մ. Գարավէլէօքին պէեանթընին հագըգաթա մագրուն օլմասընը, վէ պիւխասատ քէնտիսի բբէնս հազրէթլէրինէ խթիդրազտան պաչգա պիր թարիգ պուլմագ լիւզումընը իհսար էթմիշ իտուկինի պէեան էթմի։

Սօն թէկէկրաֆա նազարէն՝ խթիդրազ լաեիհաը բէտա խուլմիշօլմազլա, Մ. Դարավէլօքի՝ Սօպրանիէի թաթիլ իթմիշ տիր։

Մ. Դարավէլօքի՝ մուվազգաթէն ումուրը իտարէի մուհափազա խէճէերիտէն, Սօպրանիէնին հալը վէ եէնի ինթիխապայ իհրաբը մէէմուլ սը։

ՖԻԼԱՆՍԱ. սէֆարէթի մաալահաթկիւզարը Մ. Պաբաթ՝ տիպն պէյօղլու Բումֆրանսըզ մէքթէպինի զիկարեթէլ, իլլերի կիտէն չօճուգլարա հեխրեկեր վէ քիթապար թէվզի, վէ մէքթէպին թէգատիւմիւնտէն խօշնուտ գալարզընը հէյէթը մուալիմինէ պէեան իմվիշ տիր։

()—()—()—()—()—()—()—()—()—()

ՄԱՆԶՈՒՄԷՆԻՆ ԹԷՔԻՐԴԱՍԸ (32)

ՄԻՒԷԼԼԻՑԼԷՐԻ

ԷՄԻԼԷՆ ԷՆՍԼ ԼՈՒԻ ՖԻԼԻՊՈՎ

ՊԻՐ ՍԷՔՍԷՔԻՐԻ

Պռ. հալ՝ Ֆօլպէրի պիր տէրէճէ տիւշինտիրտիէի կիպի, Թրիպիւս ատ օրատա իպաթը վիճուտ իտէրէք, վուգուը մէյնուզ օլան միատիչ հալէ միանաաթ իթմէսի իւղէրինէ, նազարընտա պէօեիմիւշ իտի։ Նէ՞ եաբամը, եա վագթընտա էէթիշմէզսէ, մութլագ պիր նաչ պուլաճագ, հէր հալտէ գալպինի եարալաեաճագ չու մանգաբաեա նա՞սը թէհամմիւլ իթմէյի։ Իշթէ Մարքիզին իյթիղալաթը զինիյէսի պունտան իպարէթ տիր։ Մարեանիգէ կէլինճէ, օ տա Մարքիզէն աշաղը գալմաեօրսը։ Իսթիեար Կիրկիզին տէարեի կիպի, գըզ՝ Թրիպիւսիս ճիտատէն սէվիեօրսը, անըն տա իւմիտսիզ աչըգը՝ էօլիմ մէէղիքէսինաէ իտի։ Եա նաչընը, վէ եա վիճուտինի պուլաճագ։ Նաչընը պուլուրսա նէ՞ եաբամալը, հէյէ նա իւմիտ աչըգընը մէմաթ իլէ հաեաթ արասընտա պուլունտուղունը իշթիտիեի տագրգատան պէրի օնա մուհապպէթի արթըրմըշը, տօղրուսունը սէօյլէեէլիմ։ Մարքիզ՝ Ֆօլպէրին, Մարեանիգ՝ Թրիպիւսին գուրթուլմասընը իսթէեօր, իքիսի ատ աղլաեօրսը։ Լօրանս՝ գըզին աղլատըլընը կէօրէրէք սօրտու քի։

—Աղլաեօրսունուզ հա՝։

—Տիւէլլօ իտէճէքլէր, պիրիսի եա մէճրուհ եա մագթուլ օլաճագ, եա Բապպի էկէր օ,..

—Բի՞մ։

—Թրիպիւս։ Պէօեիւք ֆէլաքէթ օլաճագ։

—Այ, Ֆօլպէրին մաղլուպ օլմասը՞ն մը արզու իտիեօրսուն։

—Շիւպհէսիզ, (Մարքիզին սարարտընը կէօրէրէք), ինչալլահ հիչ պիրիսէ զարար կէօրմէզ, զէվալլը Թրիպիւս էօլիւրսէ, վալիտէ Կիրկիզին, պիչարէ եէթիմին հալի նէ՞ օլուր։

—Թէյիեիշլէրինի պէն տէրէօճէտ իտէրիմ։

—Սիզին ալիճէնապ օլտուղունուզը պիլիրիմ լաքին...

—Լաքին նէ՞ տիր, սէօյլէ։

—Մատա՛մ, պիրիսի տանա վար տը՞ք քի, օնա մուավէնէթի իտէմէճէքսինիզ, զիրա օ՝ իւմիտսի՞զ գալաճագ տը՞ր։

ՐՈՒՍԻՍ. սէֆիրի Մ. Զինովիէֆ՝ պէրապէրինտէ մաալահաթկիւզարը Մ. Զէրպաճէֆ օլտուղու հալտէ, Բում Բաթրիգի Եօվաքիմ էֆ. հազրէթլէրինի զիեարէթլէ ուզումնա միւլագաթ իթմիշ տիր։

ՁԱՐ հազրէթլէրինին եէվմը մախսուսը միւնասիպէթի իլէ, Սօֆիա Բուս գօնսօլօսը՝ Մ. Պահմէթիէֆ բբէնս Ֆէբրինտան թարաֆընտան Մէրիթ Սիվիլ նըշանընը պէօեիւք բիւթէսի վէրիլմիշ տիր։

ՐՈՒՍԻՍ. սէֆարէթինին Դօլքիտնամ վաքրընտա վէրիլէն զիեաֆէթտէ Ֆրանսըզ մախէէթ վաքրը գօմանտան վէ զապթանը իլէ Հաբրօզէցց վաքրը զապթանընտան վէ Ռուսիա սէֆարէթի մէէմուրլարընտան պազը զէվաթ հազը պուլունմուշլար սը։

ՍԱՔՍ ԲՕՊԱՐԿ բբէնսի Ֆիլիբ վէ մախտումը բբէնս Լէօբօլտ հազարաթը՝ Սօֆիաեա կէլմիշլէր տիր։

Բէյտի ֆապրիգասը միւտիրի Մ. Էմիլ Մարշալ՝ Սէլանիք ֆապրիգասը միւտիրլիեինէ թաեին օլունմուշ սը։

Մէէմուրինտէն էն գըտէմլիսի օլան Սիրուեեան էֆ. բիֆէգասը թարաֆընտան պիր նուութ իրատ իտէրէք, 14 սէնէ պիրլիքտէ էօմր կէչիրտիքլէրի Մ. Մարշալ կիպի նաչիք վէ խաթըրլինաս պիր զաթըն չու միւֆարագաթընտան տօլաեր պէեանը թէէսսիւք իթմիշ տիր։

ՖԷՆԷՐԼԷՐ իտարէսի մուհասէպէ միւտիրի Մ. Գոգօվին Մըսրրտա վէֆաթ իթթիշ վէ ճէնազէսի Ապպաս վաքրը իլէ էվվէլէքի կիւն պուրաեա կէթիրիլմիշ տիր։

ՇԳՕՏՐԱ կէօլիւ իլէ Պոհանա նէհրինէ սէյր ու սէֆէր իթմէք իւզրէ Լիվօրնօ սէսթիկեահլարընտա Բիւկլի նամ 55 թօնօլրգ 44 մէթրօ ուզունա վէ 9 մէթրօ էնինտի պիր վաքրը ինչասընա պաչլամըշ սը։

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԻԱՏԱ «Մօնիթէօր Դօմէրսիալ» նամըյլա պիր կազէթա ինթիշարա պաչլամըշ սը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խառն Ժողովը նիստ ունի այս առտու, Զալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան տեղեկագիրը հասած ըլլալով Ատանայէն, ստորագրուած Գործադիր Մ. Պատուիրակէն և 45 պատգամաւորներէն նկատողութեան պիտի առնուի Ժողովին մէջ, ապա ընտրութեան վաւերացման համար թագրիր մատուցանելու Բարձր. Իշխանութեան։

—Այսօր նիստ ունին նաև Ուսում. և Տնտես. խորհուրդները։

—Ութը տարի առաջ գործուած բռնի ամուսնութեան մը Պասկը՝ Կրօն. Ժողովը իր վերջին նստին մէջ լուծեց։ Տիարպէքիրի մէջ 8-10 տարեկան աղջիկ մը բռնի ամուսնացուցած էին ահագին մարդու մը հետ. բայց աղջիկը ամուսնութեան հետեւեալ օրն իսկ կը յաջողի խոյս տալ իր ամուսնին տունէն, ամրողջ գիւղը ընդդիմանալով՝ իր կուսութիւնը պահելէ վերջ։ Բայց ասիկա ութը տարի առաջ պատահած էր։ Կրօն. Ժողովը, որ լուծուած համարեց այս պսակը, միեւնոյն ատեն ալ ութը ամսեան փիլոնարկութեան դատապարտեց ձայն տուողները՝ որ մատ ունեցողներուն առաջինը եղած է այս տարօրինակ ամուսնութեան մէջ։

—Դատը գիւղի աւագերէց Տ. Խաչատուր քահանայ նախընթաց օր Թաղ. Խորհուրդին շնորհաւորական ուղերձը մատոյց՝ իրենց թաղին պատուակալ քարոզիչ Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Գէորգ Սրբազանի, փափաք այտնելով միևնոյն ատեն որ մինչև յառաջիկայ Ս. Մնունդի Տօնը Ն. Ամենապատուութիւնը հաճի շարունակել իր պատուակալ քարոզչի պաշտօնը, որուն համար թաղեցիները շնորհապարտ պիտի մնան։

—Երուսաղէմէն կը գրեն մեզի թէ Սիւլէյմանիյէ ջուրի ակերէն խողովակներով ջուր բերուած է քաղաք և հինգ աղբիւրներու բաժնուելով՝ ջուրին երեսէն քաշուած նեղութիւնը աստիճան մը թեթեւցած է։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղած են Վեհ. Սուլթանին թանկագին կենացը համար։

—Վահրիճ վրդ.-ի զեղծումներու խնդիրը նորէն երեւան կ'ելնէ, երբ ան՝ Ս. Պատրիարքին ներկայանալով այս անգամ իր Բզնի տեղապահութենէն առկախ մնացած հաշիւներուն կարգադրութիւնը կը խնդրէ։ Բայց Ս. Պատրիարք կը մերժէ, անիրաւ գտնելով զայն։ Կը հարցնենք թէ Վահրիճ վրդ. իր հաշիւներուն կարգադրութիւնը պահանջելով ի՞նչ ըսել կ'ուզէ, վերադարձնե՞լ կ'ուզէ տեղապահութեան օրով իւրացուցած 31 ոսկիի գումարը (որուն վրայ, ինչպէս կ'իմանանք, պէտք է քիչ մը ալ աւելցնել), քանի որ ուրիշ կերպով կարգադրութիւն մը անհասկնալի պիտի մնար։

—Անուասիկ «Մանզումէի» միջոցաւ Կարնոյ երկրաշարժի արկածելոց ի նպաստ Պատրիարքարան յանձնուած գումարներու ընկալագիրը, զորս կ'արտատպենք ուրիշներու ալ օրինակ հանդիսանալու համար։

Ազնիւ սանունք Ազգ. նախակրթարանին, Դալաթիոյ

Փափաքեր էք Ձեր օգնութեան բաժինը ունենալ Կարնոյ երկրաշարժէն արկածեալ աղքատներուն նպաստելու համար, և հաւաքելով Ձեր մէջ 256 (երկուհարիւր յիսունեւվեց) ղրշ. գումար մը, ղրկեր էք մեզ՝ «Մանզումէի էֆքեար» լրագրի Տնօրէնութեան միջոցաւ։

Մասնակցելով բարեգործութեանց Ձեր անտիական հասակին մէջ ինքնագիր յօժարութեամբ, և օգնելով կարօտին ու արկածեալին, կ'ընծայէք առհաւատչեան այն գեղեցիկ ձիրքերուն, որովք օժտուած է Ձեր հոգին, և այն բարոյական ընծիր դասախարակութեան, զ'որ կ'ընդունինք։

Մեր օրհնութիւնը Ձեզ կը նուիրենք, և կը մաղթենք ի Հոգւոյն սրբոյ՝ լուսաբել Ձեր մտքերն իմաստութեամբ և պահպանել զՁեզ իր հովանւոյն ներքև։

* * *

Մեծ. Օննիկ էֆ. Գուլամեան
Վաճառական ի Կեսարիա

Ստացանք «Մանզումէի էֆքար» օրա, թերթի Տնօրէնութեան միջոցաւ (1) մէկ Օսմ. լիրայի գումարն, զոր ինքնաբերաբար նուիրած էիք Կարնոյ երկրաշարժէ արկածելոց ի նպաստ։

Ցանուն բաղմաթիւ դժբաղդներու, որոց օգնութեան փութացած էք. կը յայտնենք Ձեզ մեր շնորհակալութիւնը, և կը նուիրենք մեր օրհնութիւնները։

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱԲԻԱ ԱՐԲ.

Ի գիտութիւն բարեպաշտ Ազգայնոց կը փութանք ծանուցանել թէ, յառաջիկայ կիրակէ 16 դեկտ. Ս. Յաղորայ Մեծեալ Սքանչելագործ Հայրապետին անուան նուիրեալ թաղիս Ս. եկեղեցւոյն Տօնադարձին առթիւ, Դեր. Տ. Մկրտիչ Ս. Արքեպիսկոպոս Վեհապետեան հանդերձեալ է Ս՝ Պատարագ մատուցանել և հոգեւորապես մխիթարել բարեպաշտ ժողովուրդը։ Աւելորդ չենք համարիր յիշել նաև թէ, ինչպէս ամէն տարի, նոյնպէս և այս տարի, ըստ հնաւանդ սովորութիւն Հայ Եկեղեցւոյ, մատաղ օրհնուելով պիտի բաշխուի ուխտաւոր հաւատակուրեան։

Ի դիմաց Առժմ. Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Ս. ԿԻՒԼԷՐԵԱՆ Ղ. ԲՈՂԱՍ
Գասմ Փաշա, 1901 դեկտ. 13

ՀԱՑ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Անցած կիրակի օր, Պատր. փոխանորդ Արիիարեան արք. Ոստիկանութեան դուռը երթալով, ոստիկանութեան Բարձր. Նախարարին հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է։

—Եգիպտոսի Նորընտիր առաջ. Պօղոս եպիսկ. Սապպաղեան՝ երէկ իր պաշտօնատեղին մեկնեցաւ, Արքէն Եւսուֆեան և Ստեփան Վրդ. Ներուն ընկերակցութեամբ։

ԻՆԶՊԷՍ ՀԻՄՆՈՒԵՑԱԻ
ԻԶՄԻՐԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ
Երբոյր Շրջն (1879-1901)

(Շարունակութիւն)

Որպէս զի հեռաւոր ազգայինք կարենան գաղափար մը կազմել 1879ին վերաշինուած Հիւանդանոցի շէնքին վրայ, կարեւոր կ'համարինք անոր մանրամասն նկարագրութիւնը զետեղել այս համառօտ Տեղեկագրին մէջ (*)։

Ս. Լուսաւորչեան Ազգ. Հիւանդանոցը կառուցուած է հին հիւանդանոցներու տեղւոյն վրայ՝ աւելի ընդարձակ սահմանով՝ Հայոց թաղին հիւսիսարեւելեան կողմը։ Պասմասանէի կամ Գասապայի երկաթուղւոյն կայարանը տանող Բէշիտէ մեծ պողոտային ձախ թեւին կողմնակի փողոցներէն վերջնութեր (Էշմասեան փողոցէն առաջ.) Տէր-ը կոչուած փոքր փողոցին խորը կը բարձրանայ Հիւանդանոցի հոյակաշէնքը որու բակի դրան ճակատը դրուած է

Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
1879

Այս բարձր երկաթապատ դռնէն ներս մտնելով՝ մեր ձախ թեւին վրայ կ'տեսնենք դռնապանին յատուկ փոքր սենեակ մը և դեղարանը, իսկ աջ թեւին վրայ ջուրի ընդունարան մը և աղբիւր մը, որու ճակատը քանդակուած է

Աղբիւրս նորոգեալ շնորհիւ
երկեղբարց. Յակոբայ Յովհաննու վեհ Սպարթալեանց
1879

Սոյն աղբիւրին աջ կողմը կարգով շինուած են Հոգաբարձութեան, ժամարար քահանայի և հիւրերու յատուկ երեք սենեակներ, թէև առաջինը այժմ կը գործածուի Հիւանդանոցի վերաբերեալ անպէտ գոյքեր դնելու։

Բակին մէջ քանի մը քայլ յառաջանալով՝ մեր դիմացը բարձրացած կը տեսնենք բուն Հիւանդանոցի շէնքին ստորնամասեր դուռը, աջ կողմերնիս Ս. Լուսաւորչի մատուռը՝ քովը կանաչազարդ փոքրիկ պարտէզով մը որու մէջ կ'բարձրանայ զանգակատունը, իսկ ձախ կողմերնիս երկու շքեղ արձաններ՝ իրարմէ քանի մը քայլ հեռու մէկ դէմ վրայ, դէմքերնին դէպի եկեղեցին դարձած։ Այս արձանները, քանդակուած են մարմարէ, երկուքն ալ ոտքի վրայ՝ գեղեցիկ ու սիրուն դիրքի մը մէջ. պատուանդանները՝ որոնց վրայ կանգնած են արձանները, յօրինուած են կարմրախառն մարմարիոնէ՝ քառանկիւնի ձեւով ու երկու մէթր բարձրութեամբ։

Արձաններէն առաջինը աջ ձեռքը կուրծքին վրայ դրած, ձախովը բռնած է գալարաձև թուղթ մը՝ վրան փորագրուած հետեւեալ խօսքերը.

Աստուած է որ յաջողէ
ի մեզ զկամէն և զառնելն

Իսկ պատուանդանին խոյակին վրայ քանդակուած է իր յիշատակը.

Ատ հանգչի Ց. էֆ. Սպարթալեան
Ծնաւ 1825 Հոկ. 26։ Մեռաւ 1882 Դեկ. 31

Երկրորդ արձանը՝ աջ ձեռքը ազատ դէպի վար կախած, ձախովը նմանապէս գալարաձև թուղթ մը բռնած, որուն վրայ Իմաստունին հետեւեալ խօսքը քանդակուած է.

Սկիզբն իմաստութեան
երկիւղ Տեառն է։

Իսկ արձանին ոտից տակ գրուած է հետեւեալ յիշատակարանը.

Ատ հանգչի Յովհ. էֆ Սպարթալեան, Ծնաւ 1831 Յունվ. 10։ Մեռաւ 1887 Դեկտ. 22։

Հիւանդանոցի Ս. Լուսաւորչայ եկեղեցիին արտաքին տեսքը պարզ է, առջևի ինչպէս նաև աջ ու ձախ կողմերը կանգնուած են սիւներ՝ որոնք կը ծառայեն վեր բռնելու եկեղեցւոյ վրայ հաստատուած հովանաւոր ծածկը։ Եկեղեցին ունի երկու դուռ, աւագ դուռը և աջ կողմը երկրորդ դուռ մը։ Աւագ դրան ճակատը մարմարիոնի վրայ քանդակուած է եկեղեցւոյ շինութեան և նորոգութեան արձանագրութիւնը. Կառուցաւ Եկեղեցիս Սրբոյն Գրիգորի, Լուսաւորչին արդեամբք հայոց ժողովրդոյս ազգիս յառաջնորդութեան Տ. Մատթէոսի Սրբազանի 1842

Եւ այժմ նորոգեցաւ արդեամբք երկուց Պայազատաց Յակոբայ և Յովհաննու Սպարթալեանց Զառ. Տ. Մելիքսեդեկ Ծ. Վրդ. 1879։

ԲԱՐԻԶ ՊՕՐՍԱԱԸ
BOURSE DE PARIS

ՊՈՒ ԿԻՃԷՔԻ
26 Դեկտեմբեր 1901

Ֆրանսըզ էհտամը (3% Français)	100	05
Բէժի (Tab. Turcs)	311	—
Գօնսօլիտ. (R. Turque D.)	24	80
Շըմէնտիֆէր (Lots Turcs)	104	75
Պանգ. Օթթ. (Banque Ott.)	526	—
Թրանսվալ (Transvaal)	100	25

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ՊԷՐԼԻՆ 25 դեկտ.— Ալմանիա թարգմանտան Վէնէզիւէլա հիւքիւմէթինէ պիր օլթիմաթօմ կէօնտէրիլմիսի թէքզիպ օլունուեօր։

ՊԻԻԲԸԼԵԾ.— Պուլկարիսթան իլէ Բումանիա արասընտա միւնագրտ պաւլէդ ավը մուգավէլէնմէսի՝ տիւնքի կիւն սեան մէճլիսինէ արզ օլունմուշ սը։

ԼՕՆՏՐԱ.— Թաքսն բէճալը սիեասիյէսինէն Մարքի Իթթ՝ պու կիւն պուրաեա կէլմիշ տիր։

ՍՕՖԻԱ.— Իսթիդրազ լաեիհասընէն բէտտա օլունտուղունը միւթէգբէլ, բէյնը նուզզար Գարավէլօք էֆ. սօպրանիէ մէճլիսինին թաթիլը միւզաքերթընա տարր օլան էմրնամէեի իսմա իթթիրմիշ տիր։ Բիլաեէթ կէօրէ, գարավէլօք էֆ. մէվզրի իգթիտարտա դալաճագ վէ մէվզրի իգթիտարտա պուլունան գապինէտէ անճագ ճիւղի պիր թէպէտիւլ վուգուս պուլաճագ սը։ Սօպրանիէ մէճլիսինին տաղըտըլուպ, եէնի ինթիխապաթա պաչլանաճաղրտա սէօյլէնմէքսէ տիր։

ՐՕՅՈՒ.— Ցունվարըն պիրինճի կիւնի պուրատա (Ֆրանսըզ վէ Իթալեան իթիպարը մալի չիրքէթի) նամբէյա պիր Ֆրանսըզ պանգասը աչըլաճագ սը։ Իպթիտաի սէրմաեէսի 20 միլիոն ֆբրանգտան իպարէթ օլաճագ. մէքթիբ պանգասընն իտարէ մէճլիսի ազասը մէճլիսընտա Ֆրանսա խարիճիյէ նազիրը էսպագ Մ. Ֆլօրան՝ վէ թիճարէթ նազիրը էսպագ Մ. Ժիլ Բօշ պուլունմագտա սը։

ԼՕՆՏՐԱ.— Մարքի Իթթ՝ Բուսիա իլէ Ժաբոնիա արասընտա միւնագրտ մուգավէլէսի՝ Ինկիլիթէրա հիւքիւմէթինին նազարը թաավիպինէ արզ իսէճէք տիր։

ԼՕՆՏՐԱ.— Ճէնուպի Աֆրիգասէ կէօնտէրիլմէք իչուն, իհզար օլունան 1,200 նէֆէր ասքեր՝ ինկիլիթէրատան հարաքէթ իսէր իթմէզ 1000 նէֆէր տահա հազը օլմասը իչուն եվմիրը լազըմ վէրիլէճէք տիր։

ԿԷՁԷՔԻ ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐ

ԼՕՆՏՐԱ. 26 դեկտ.—Պուլ կիւն մուհարէպէսէ իշմիրաք խաէն Պոէրլէրին տատի 9400 քիլոմէն խպարէթ պուլունտուղը՝ հարպիյէ նէզարէթինատն պիլտիրիլիօր։

ԲԱՐԻՍ.— Մէշհուր պալօնճի Մ. Սանթօս Տիւմօն՝ Ֆրանսատան Աֆրիգայի շըմալէսէ միրուր էյլէմէք իչուն, եագընտա Մօնթէ գարլօտան թէէրիպէ իճրասընա պաչլատաճագ սը։

ՍՕՖԻԱ.— Պուհարէսը վիւքէլա պիր տէվամ սը։ Սօպրանիէնին տաղըտըլմասը միւհիմմէմլ տիր։

ԲԱՐԻՍ.— Շիլի-Արժանթին իսթիլաֆանընն տօսթանէ սուրէթաէ հալա խտիլմէսինտէն տօլաեը, հէյէթը սիգէրանըն Շիլի սէֆիրինի թէպրիք էյլէյտիրլերի՝ Պուէնօս-Այրէսաէն թէլէկրաֆլա իշար օլունուեօր։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսկ. Ուսմ. տիւն ագչ. գաբ.	26—32½
» » » էն եիւքսէք	26—36¼
» » » էն աշաղը	26—38½
Բումէլի չըմէնտ. ագչ. գինտ.	103—¾
» » էն եիւքսէք	104—
» » էն աշաղը	103—½

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Բէյտի ագսիոնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	—91
» Բ.	—48
Թրամվայ	5—65
Ժուխանա	1—40
Օղլիկասիօն Թրամվայ	481—
Ասիւրանս	3—55
Դրէսդի ժէնէրալ	—
Սօպիէթէ Օթթօման Ինկ. լիր.	—
Լօրիօտ	48—
Պանգ Նասիոնալ աբ Կրէդ	408—50
Թրանսվասալ	98—
Բրեսթըմ թահվիլաթը	463—
Դրէսդի Ֆոնսիէ էյիբսիէն	264—50
Անատօլը չըմ ագսիոնը	9—67½

ԱԳԶԵԼԷՐԻՆ ՖԻԾԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 ղ. տան	ղ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—05
Մէթալիք	99—
Ինկիլիզ լիրաը	110—07
Ֆրանսըզ ալթունը	87—31
Բօլ	90—20
Գրէսմից ալթունը	51—06
Գարպոն գայմէսի	8—58

ԷՎՐՕԲԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 24 Դեկտեմ.

Ինկ. էհտամը Ինկ. լիրաը	94—12
Օսմ. էհտամը այչլար	24—37
» գաբանտը	24—37
» » Բ	49—75
« » Գ	26—75
Օսմանլը Գանգասը	11—12
Մըսրը Տուլ. մաթթահրաէ	107—
Պուլկար իսթիդրազը	85—50
Դամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	25—36¼

Բարիզ 25 Դեկտ.

Ֆրնս էհտ. 4%Ֆր.	100—10
» » 4½ %	101—25
Եէնի Օսմ. էհտամը աչըլաճագ	24—82
» » գաբանտը	24—82
Բումէլի չըմէնտրֆէրի	104—50
Օսմանլը Բէյտիսի էհտամը	310—
» Պանգասը	526—
Դրէսդի Լիոնէ	994—
Իթալիա էհտամը	100—80
Բուխարիթէ Թիւրք	499—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթթօման	523—¾
Սբանեալ	75—70
Թրանսվալ	99—50
Դամպիս 3 այ վատէ	25—170

—Անլատամ։ սէն՝ Սէրսէրեեի սէվիեօրսուն։

—Եվվէլէթ մատամ, սէվիեօրում, չիրքին վէ զարիպ իւլ էթվար իսէ ատ, մէճլուպը ալուէագը հասէնէսիեիմ, բէք չոզ չէյլէր կէօրմիւշ կէչիրմիշ տիր։ Նէ ատ կիւզել չէյլէր պիւիր, հազրգաթէն մատամ, Թրիպիւսի կէօրտիւեիւմ վագրթտան զիեատ, սէսինի իշիթտիեիմ վէ սէօզիւնիւ տինլէտիեիմ վագրթ մանղուզ վէ միւթէէլզզիզ օլուրում։

Մարքիզ՝ գըզճըզազըն իլանը աչգընտան միւթէէսիր օլարագ, ուզուն քիրբիքլէրի իւզէրինատ իքի տամլա եաշ կէօրիւնտիւ. մարեանիգ սօրտուքի։

Ապլաեօրմուսընը Մատամ, եարապպի՛, Եօգսա սի՞զին ատ մի պիր քէտէրինիզ վար տը՞ր։

— Եվվէլթ Մարիանիգ, ֆագաթ թարիգ վէ թէգիտիմի գապլի ատեիլիր։

— Բէտէրին տահմա ֆագըրլարա մախսուս օլտուղունը զանն իտէրիմ, սիզ՝ քի բահաթ վէ մէսուտիյէթ իչինտէսինիզ, պէտպախթ օլմանըզ միւմքինմիր։

— Բէյէր՝ բէնէյէ զապթընա կէչիրտիեի էշխասընն հիչ պիրինի իսթիխանա իթմէզ. զիհապընըզ ռէք եանլըշընը։

— Մատամ, մութլագ միւպալէղա իտիեօրսունուզ։

— Տօղրու սէօյլէեօրում. չիմտի պունլարը պըրագալըմ. իշթէ կէլտիք. սէն եօլը պիլիրսինա կէօսթէրիվէր։

Մարքիզ իլէ Մարեանիգ՝ նազարլարընտա մալի կէօրիւնէն տէնիզ եիւզինին իւֆգ իւզէրինատ սէմա իլէ պիրլէշտիեի եէրատէն կիւնէշին եավաշեավաշ ուզագլաշմասընն լաթիֆ մանզարասընը թէմաշա իտիեօրլարտը։ սէմանէն տէնիզ իլէ պիրլէշտիեի նօգթատա, պալըզ գաեըզլարընն եէլքէնէլերի՝ էլ գատար կէօրիւնիւեօրսը։ Պիր «գօթրա»տա էսէն լօտոս բուզկեարբյա եէլքէնէլերինի չիչիրմիշ, սանճագ ճիհէթինէ եաթմըշ օլարագ, տալկասըզ օլան տէնիզի եարբեօր, վէ խայրճա սիւրթլա եօլ ալբեօրսը։

Լօրանս իլէ Մարիանիգ՝ պիր միւատէթ չու մանզարատ տիլքիւլաեը թէմաշատէ տալարագ, ըզթըրապլարընը ունութտուլար, արապա՝ կէլտիքլէրի եէրտէն տահա իլէրի կիսէմմէեէեինատէն, էնէրէք, հայվանը պիր աղաճա պաղլատըլար։ Լօրանս՝ Մարքը թէտգըգատան կէչիրուպ; կէօզիւնէ քիմսէ իլիշմէտիեինատէն, էնաչէ իլէ ատտի ֆի,

—Նէրէյտէ պուղլար, եօգսա կէճ մի կէլտիք։

—Էօյլէ զանն իտիեօրում, մատամ։

—Նէ՞ եաբալըմ, նէրէյէ կիտէլիմ։

—Գաեալարատաքի գուլիպէեէ կիտէլիմ։

(Ֆիլոֆ)

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ�simՆՇԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՈՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թանկագին է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և այն անձը որ կորսնցուցած է մասնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Ասրիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կտրին, ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրոփէ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մացնելու և դայն օրացընելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմիագէտ Պիլեօն՝ Օ Վ Օ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ անուամբ դեղ մը հրնարեց որ կորսուած ոյժը կատարեալապէս կը մացնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ դեղձումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ Վ Օ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԵՕՆ Օ vo-lécithine Billon առնեն։ Օ Վ Օ լէսիթին Պիլեօնը որ ամէնէն ազդու դեղն է շաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադէմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ԻԶՍԻՐԻ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՔԹՕՐ

Եթէ կ'ուզէք առանց վնասակար նիւթեր պարունակելու աղնիւ սիկառի թղթեր ունենալ, ծխեցէ՛ք Ցովսէփ Էլակէօզեանի

ՏՕՔԹՕՐ

անուն

բուն իտալական ամենաընտիր սիկառի թղթերը, որոնք եթէ ուրիշներէ ճշդրիտ առանալութիւն մը ունին, այս է որ իր շահին մէկ մասը յատկացուած է տեղւոյս (Իզմիրի) Ներսէսեան Որբանոցին։ Ամէն Հայ զայն գործածելով, թէ՛ ուղղակի նպաստած կ'ըլլայ գթասիրական հաստատութեան մը և թէ իր պէտքը լրացուցած։

ՓՈՐՁԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

Վաճառատունս կը գտնուի նաեւ ուրիշ սիկառի թղթեր։

ԹԷՑ, ԹԷՑ, ԹԷՑ

Հնդկաստանի և Զինաստանի ամենաընտիր ԹԷՅԵՐԸ բերել առած եմ։ Զմեռուան այս ցուրտ օրերուն շատ յարմար կուգայ ստամոքսներ տաքցընելու։ Անարատ և մաքուր։

Դիմեցէ՛ք անգամ մը միայն, ու յետոյ փոխեռանդն պիտի վաղէք ինքնին։

Այս տեսակ գործերու մէջ իմ ունեցած բազմամեայ փորձառութիւնը կը բաւէ երաշխիք մը ըլլալ սիկարի թղթին և թէյին աղնութեան։

կը ծախուին՝

ՄԵԾԱՐՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՐՔԱՆԱԿ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԶԵՂՔ

ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

Իզմիր, Բէյտրմալէքլար-Պազը

ՑՈՎՍԷՓ ԷԼԱԿԷՕԶԵԱՆԻ

Վաճառատունը։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՈԿՈՆՆԵՐ ԵՒ ԱՂՕՏ ՆՇՈՅՆԵՐ

Բանաստեղծական սիրուն կտորներ ու հաւաքածոյներ, որոնց հեղինակներն են կեսարիոյ Ս. Կարապետ Վանքի աշակերտներէն Բարսեղ էֆ. Պ. Խաչէէրեան՝ հեղինակ «Աղօտ Նշոյլներ»ու և Ե. Տ. Եղիազարեան՝ հեղինակ «Կոկոններ»ու։ Տարեզլխոյ առթիւ գրքերու սովին մէջ, սոյն գեղեցիկ հրատարակութիւնք արժանի ընծայ մը կրնան ըլլալ։ «Աղօտ Նշոյլներ»ու հեղինակը 300 օրինակ նուիրած է կեսարիոյ Ս. Կարապետի որբանոցին։ Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառներու քով։ «Աղօտ Նշոյլներ»ու գինը 100 փարա, իսկ «Կոկոններ»ը 5 ղրշ.։ Մեծաքանակ գնողները պէտք է դիմեն Մեծ Աչքը էֆ. խան, թիւ 39։

Մ. ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԱՔԱՍՏԱՐ

ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺ

Պահեստ-Դեպոյ, Գասապեան խան

—

Պատիւ ունի ծանուցանել Բերայի պատ. յանախորդներուն թէ՝ եղած կրկնակի խնդրանքներուն գոհացում տալու համար, ատամնաբուժական նոր դարմանատուն մը ալ Բերա Գանդուք դեղարանին վրայ հաստատած է, ուր ամէն օր ժամ 8էն 12 (Ը. Ե.), կ'գտնուի։ Այս առիթով բերուած գործիքները ամենակատարեալ ըլլալով, ակռայի ամէն տեսակ գործողութիւնները մեծ դիւրութեամբ և առանց ցաւի ամենավերջին մեթոտով կը կատարուին։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բ. Մ. ՊՕՂՈՍԵԱՆԻ

30 առ 100 դեղջով

	դրշ.	փր.
Ֆրանսերէն Ալֆապէ	Գրն	1 20
Ֆրանսերէն ընդարձակ քերականութիւն	»	7
Գրպանի բառարան ֆրանսահայ	»	5
Լ'Էքոլ տը Բառի, Ֆրանսերէն բառարանով	»	10
Լ'Էքոլ տը Բառի, լոկ Ֆրանսերէն	»	5
Աշխարհաբար քեր. տարրական ընթացք	»	2
Աշխարհաբար քեր. միջին բարձրագոյն ընթացք	»	4
Աշխարհագրութիւն Ա. Պօղոսեանի	»	4
Մէճէլլէ, Օսմ. քաղ. օրինագիրք (անզեղջ)	»	20
Խնքնապաշտպանութիւն գիշկական, գազղիական և մեքանոցքարորքոքային ախտերու դէմ	»	6

Մխոյ կեդրոնոպեղի.— Զգամագծելար Եօգուշ կազմարար Արշակ Մանուկեան, թիւ 10. դաւառներէ եկած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Սաղմոս կիսակաշի, 100 փարայ

Մանոյ.—Գրավաճառներն եթէ սպառած է, ըսեն, մի՛ հաւատաք։

Մաթրեթէ-ներ բաժանորդագրուիլ փափքողներ, թող հաճին դիմել Սթասիսն փողոց Ջրավաճառ Ցակոբ աղայի ուրկէ կրնան բաժանորդագրուիլ։ Թերթերը միշտ պիտի ստանան առաջին թերթով։

ՍԻՆԿԷՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ՝ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը իր հռչակաւոր մեքենաներէն մինչեւ ցարդ 18 միլիոն մեքենայ ծախած է։

ՍԻՆԿԷՐԻ ընկերութիւնը զանազան արուեստանոցներու մէջ 400է աւելի չքաղրամ և պատուոյ մրցանակ առած է։

Սոյն անհուն յաջողութիւնը ցոյց է տուած ու տակերութիւն կարողացած է ձեռք բերել, ՍԻՆԿԷՐ մեքենայից գերազանցութեան արդիւնքն է։

Կեղծերէն զգուշացէք. Սինկէրի ճշմարիտ մեքենաները կը կրեն իրենց վրայ դիմաց գեղեցուած յատկանիշը և կը ծախուին միմիայն ի վաճառատանց

Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐԻ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՑ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ, ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱՐԲԱՅԻՆ, ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԻՆ, ԵՒԼՆ.

Արեւելքի համար ընդհանուր վարչութիւն, Բերա, Գումպարաճի փողոցին անկիւնը գտնուած չէնքը։

Վաճառատունը թ Պոլիս՝ Բերա, Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։ Գալաթիա՝ Գարտաքէոյ թրամվէյի կայարանին դիմաց։ Պոլիս՝ Սուլթան Համամ և Սուլթան Պայազիտ։ Մասնաճիւղեր՝ դաւառաց բոլոր քաղաքներուն մէջ։

ՀԱՃԻ ԿԱՐԱՊԵՏ ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՕՂԼՈՒ

127, ԻՍԹԱՆԲՈՒԼՈՒ ՄԱՀՄՈՒՏ ԲԱՇԻ ՃՈՏՏԷՍԻ, 127,

Բէսէրիմնէն մէկ ուրուս պիր սանսաթը թէրազբեանը գինեսէ իւլ միթէնասիպ պիր սէրէֆէնէ ալէա խուսուսընտա սօն տէրէճէ չալըշարագ խալընա միւսաֆիրզ օլտուղմ պօեալարը էն զիհատէ խօխմալա սալի՝ պիր հալէ կէթիրտիմ վէ միւշթերիլերիմին ճէլզը խօշնուտրսը զմինտատա դայէթ էվլէկն պիր ֆիյաթ իւլ մէվգեյը ֆիրուխթա վաղ էյլէմիս։ Պոյամը թագիտէն բազարը բէվանա չըգարըլան սանթէ պոյալարա պտանմամասընը թավսիպէ իտէրիմ։ Տիւքանմամա ՍԱՁ վէ ՍԱԳԱԼ պոյալարը հէր նէվի սաթըլըր։ Սաչ վէ եանսոտ սագալընը պոեատագ արզու իտէն զէվաթ տօգասան պէշ սէնէլիթ պիր սաեռն մահնուլը օլան պու պօեատան խաթիմալ իտէէք օլուրսա մէնմուն օլանաղընը պէեան էյլէրիմ։ Սըհհաթէ գաթիյէէն մաղարբաթը օլմասընը կիպի թաշրատան տանի տօղրուտան տօղրուեա մաղազամըղա միւրաճաաթ օլունտուգտա, սրբարբշ խիլէճէք պօեալար սուհուլէթլէ կէօնտէրիլիր։

ԹԱԳԻԼԻՏԻՆՏԷՆ ՍԱԳԸՆԸՆԸՁ 48—28

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ՍԱՏԷ, ՄԷՔԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԵԾՈՒՐ ՏԻՔԻՇ ՄԱՔԻՆԱՍԸ

ՆԻՒ-ՀՕՄ

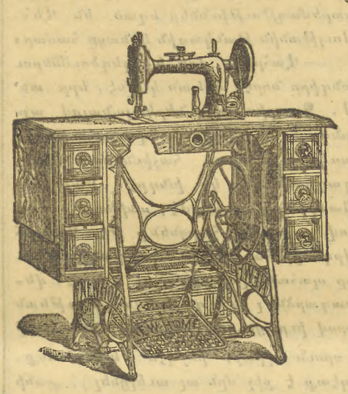

Մէզգիւր Սէրկիի Ումումիսնէտ միւքանաթքը, HORS CONCOUR բէգապէթսիզ գազանմըշ տը։

Էն ուփագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալանը թէվէֆֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն ԵԷԿԵԱՆԷ ԱՃԵՆԹԱՍՐ ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գաբուսքնտա, Համիտիյէ ճատէսի, Ն° 7 Թրամուէյ խաթթը իւզէրինէ։ ՇԻՒՊԼԷՐ՝ Իզմիթտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սարէ

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ

ՍԵՐՄԱՅԷ, ԻՀԼԻՄՅԱՆ, ԱԼՄԻՆԱԼՈՒ ՖԻ. ՀՕՕ ՀՕՕ

1899տա	մէրի իւլ իճրա	էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի ֆրգ.	19,534,276
»	»	եանկրն » » »	460,267,203
»	»	» » բրիմի »	1,435,965

Էօմիւր էտէրէնի վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիլ չէրաիթ իւլ սիկուրթա ագատ իտէր

Եանկրն էտրէը հէր նէվի պինա վէ էյնա իւզէրինէ սիկուրթա ագատ իտէր։

Նէֆէյտրի էտալրբէա էտրէը մալ, էվլադը նագտիյէ վէ վաբօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսէտարանա՝ 1896տա 18½%, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% թէմեթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթտէ Լիմանտա Գրէտի Լիոնէ.
Լիմանտա Ակիլօ Աւոթրիան Պանգ,
Սօֆեատա Պանգ Նասիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւնասիպ վէ միւթեպէր քէֆալէթլի ամէնիլէր արանըրյոր

ԹԻՒՐՔԻԱ ԻՉԻՒՆ ՈՒՄՈՒՄ ՄԻԲԷԺԷՊ

Գալաթա Մէրքէզպանի օսգագ, ՃԷՄԻՄԵԱՆ

Թիւրքիա իչիւն ումումի միբէժէթիր. Ա. ԿԻՐԻՇԵԱՆ

ՔԻՄԻ ՊՈՒԼՄԱԼԸՍԸՆԸ-Ջ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ, ԿԱՅՍԷՐԵԱՆ

Աղգընբզրն գօգմամասընը, տիւլէրինդին խասթալրդան քիւլլիէն արի գալմասընը արզու իտէր խէնիր Պաղչէ Գաբուսընտա Նիղամիէ գարագօլը գարչու քէօշէսընտէ 1 նօմէրօլը մահալը մասասատա տիշ թասիլի

ԽԱՉԻԿ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ԷՖԷՆԴԻՍԻ պուլմալըսընը։

Մումանլէյն Մէքթէպի Թըպպիէի Շահանէտէն մէէզուն օլուգ, հիշ պիր ազրը հիսս իթիրմէ քսիզին տիշ չէքմէքտէ մուճիրի պուլունտըղը պիր իլաճ իլէ եալընըզ իբի տէֆատա էն չէտիա տիշ ազրըլարընը քէսմէքտէ, «սքօրբիթ»կիպի հէր էվ տիշ էթի խասթալրքլարընը թէտավի իթմէքտէ էֆէնտիս էն սօն ուսուլի իւզրէ վէ նէվ վիճատա ալէաթլար իւլէ տիշ օրալարմագտա տը։

Էնվայի թագմա տիշ վէ չէնէ իմանլընտաքի մէհարէթի քեմալիէնի ումումի միւշթերիլէրինին հիւսնիւ թէվէճճիւհինի ճէլգ իթմէքտէ տիր։

Ճումատա կիւնլէրի մուայնէնէմանէտ բազար կիւնլէրի տէ կէտիկ Բաչատա Համամ ճատտէսինտէ, 15 նօմէրօլը խանէսինէ միւրաճաաթ իտէն փուգարաբ մէճճանէն թէտավի իտէր։ Սապահլարը սաաթ 1½ գատար վէ ագշամլարը տանի սաաթ 11էն սօնրա հէր վագթի խանէսինէ պուլունուր։

Միւսամիլէր՝ օն պիր սէնէ մուգատէմ, Մէքթէպի Հուգուգը Շահանէտէն պա չահատէմնամ, խուրուճ իթմիշ, վէ ղայրէթ ու խթիգամէթիլէ հէր քէսին հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի գազանմըշ, երզանլը նամուս վէ լիյագաթատան վէ պիրինճի սընըթի տավա վէքիլէրինէն մասարուֆ պիր զաթ տը։

Քէնտիլէրի՝ հէր նէվ Շէրի, Հուգուգ, Ճէզա վէ Թիճարէթ տավալարընը տէրէօհամ իտէր։

Պիր մէպլաղը մալիմ մուգապիլինէտ ալթը այլըգ վէ սէնէլիգ ապօնէ գայտ վէ գապուլ իտէր։

Տավալարը հագգընտա մէճճանէն մալիմաթ ալմագ իսթէեէնլէրէ պէյանը բէյ վէ իթթայը մալիմաթատան գաչընմագ։ Էքսէր տավալարատան բէչին իւճրէթ ալմատընը կիպի, բէք չօգալրընրտա սուլէն թէտիլիյէտ գուսուր էլլէմէղ։ Սապահլարը սաաթ 2—6եա վէ ագշամլարը տանի 9—11է գատար եաղբանէսինտէ պուլունուր։

Իտարէխանէսի՝ Պալը Ալի ճատէսինտէ Մուսուլխանընտա 22,23 վէ 24 նումէրօլը օտալար տը։

ՍԿԻԻՏԱՐՑԻՆԵՐՈՒՆ

Անոնք որ կը փափագին Մանչեսթրի բաժանորդ գրուիլ, կրնան դիմել Սելամտը, Պապա-Ճան փողոց, կօշկակար Վահան էֆ. Սարբեանի խանութը, և ստանալ օրինաւոր ընկալագիրը։

ԷՃԶԱԽԱՆԵԻ ԹԻՒՐՔԻԷ

Սիրքէճիսէ քեսին (էճզախանէթիւրքիյէ) եէվմը քիշատընտան պէրկէօսթէրտիյի ինթիզամ վէ տրգաթթան վէ իհզար օլընան քեսգինի էտվիյնին խալխիյէթ վէ էհվէնիյէթինտէն տօլայը շէնրիմիզին էն միւքէմմէլ էճզախանէսի օլուպ, տիկէրլէրինէ նուի մուեէի իմթիթալ օլմագ շէրէֆինի իւլրագ եթմիշ տիր. պու տրգաթթ վէ ինթիմամա մուհնգամ օլան թէհարէթի վէ նէզգինէթի մէսելէսի քի էճզախանէլէրէճ ասըլ նազարը էհէմմիյէթէ ալընամագ մէվատարն պաշլընմասը տրբ. ամմէնին միւսելլէմի վէ տէվլաթրը բէսմիյէնին տախի մուտատագ օլացը իւզրէ պուրատա քեսմալը իւլէ ճարի տիր. պու կիսի պիր թէէս իսանէն պէքլէնիլէ չու խրատմամը միւսթանսէնէյէ պի իլավէն ինանիյէթ քեսրի օլմագ իւզրէ եէվմը թէէսիսինէն չիմտիյէ գատար միւրաճաաթ իտէն պիլեմէյ զուէֆայի խասթէկան մէճճանէն թէտավի իթտրիմէք վէ մուալէճաթը լազըմէ տախի քեզա պիլա իւճրէթի իթա խուլմէք կիսի իսիյիյար օլընան ֆէտաքիմիրլըգլար նազարը տրգաթթա ալընամագ օլուբ իսէ պու էճզախանէնին խթիյնայը մէնքթատան գիյատէ հէմճինանէ խրամէթ կիսի պիր ֆիքրը ինանիյէթբէրվերի իւզէրինէ թէէսիս իտիլմէյ օլաուղը ատէրնայ թթայեին իտէր, իրմէ չու թատատ օլընան հիմմաթը մարուֆէտէն նաչի տիր քի պու էճզախանէ թարիգը թէրագգրտա գաթի տէրեճաթ իտէրէք, պու կիւնքի մէրթէպէի իրրալ եալէմիշ վէ պու եիւզատէն տէ էրպապը միւրաճաաթըն մէմնունիյէտ վէ էնինիյէթինի վէ աթրպպանընը տախի խօշնուտարտնի ճէլպ եալէմիշտիր։

Մէզգիւր էճզախանէտէ քեսգինի իւլէ վէ էմրատա քեսպը իսթիթասը թամ եալէմիշ մէշարիրը ատրպպա հէր կիսն էվգաթը մուայնէտէ հազրը պուլունտրգլարը կիսի զիւքիւր ու իւնատ մախսուս օլմագ իւզրէ տէ մուալէնէ-խանէլէր մէվճառա տրբ. էճզախանէտէ պուլընան ալէաթ վէ էտէվաթը ֆէնիյէտիրն միւքէմմէլիյէթի սէպէպի իւլէ եէկեանէ տէնիլմեյէ չայան օլան (թանիմինտէ) իսէ ճանիպը հիւքիւմէթը Սէնիյէտէն էվրօթատա տօգուզ սէնէ թատրել իթտրիրլիքտէն սօնրա իւլգ տգիա օլարագ քիմիական տրբլօ-ժամընը՝ իրազ իւլէ չէրիմիզէ ավ-տէթ իթմէշ օլան Մէքթէպը ատրբ-պէրէ Շահանէ քիմիական մուապիմէ-րինտէն Տօքթօր Ահմէտ Հիւսնիյին պէյին նէտաս լրգթիտար վէ քիճայէթինէ թէսուիմ իտիլմէշ տիր. մուամիլէյին ֆէնընը թատրիտէքի իրգթիտարը պուբրաճա նասը ալ ժաիլմ իսէ, էվրօթաճատա օ տէրեէ մարուք տրբ, մուամիլէյն պէտատէնը թատատա միւհթաճը թատիլ հէր նէ վար իսէ, անը քեմալը իրթիմամ իւլէ պիրթանիլ ատրպպատա իրազ վէ պինայէն ալէյն ատրպպայի մուամիլէյ-հիւմին իլէրինի պիր գաթ տահա թէտրիլ իրմէքտէ օլտուղը կիսի մէրի օլան ժատէնի նէպաթի հէր նէվ մէվատտը տախի սուրէթը միւքէմմէլէաթ թատիլ վէ իրազ իրմէքտէ տիր։ 6—8

ՕԳՈՒԵՈՒՆՈՒՋ

Գումայլարընն տահանդգլըլըղը վէ եարմագատա օլտուղու էլպսէլէրին զարաքէթ վէ մէթանէթիյէ ուսուսընն մէնհունիսկէթ վէ խօշնուտախինի ճէլպէ մուվաֆֆագ օլան Գուեուսմանլար չարշընտատա, Թէրզի Պազը սօգաղընտատա, 14 նօմէրօլու ԿԱՅՍԵՐԻԷԹ նամ թէրզի մաղազասը սահիպի Գրիգոր Տր. Գասպարեան էֆ. պու տէֆա տախի գէշ միւսապիպէթիյէ հէր պիր քիսէէ վէ հէր պիր կոսպէտա էլվէրիշլի գուսմաշլար ճէլպ էլվէրիշլի օլտուղունտան, ՈՒՃԻՒՈՒՋ, ՁԱՐԻՖ վէ Մէթթին էլպիսէ իսիրմէք արզու իտէնլէր մէզքիր մաղազատա պիր քէրրէ միւրաճաաթ ատրպպատա պէհանատէքտէզն սրճէթինի թատրք էճէտրիլէր տրբ։

Տէր և Տնօրէն

ՑՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ ԳԱԼԱՍԵՐԵԱՆ

)(71)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԻԻ ԷՖԷՐԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԶԻՊ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ՆԵԱՆԴԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԴ.

Արտաչէս կրկին թախանձելով ոստիկանապետին, աղաչեց որ խնայէ ընտանեկան պատուոյն և խստութիւն չի բանցնէ իր նկատմամբ։ Արդէն բան մը չէր ծանրանար տղուն վրայ, երբ դերձակուհին կը հրաժարէր բողոքէն, պաշտօնեան կամաւ սպառնալիք կ'ընէր, որպէս զի խրատ ըլլայ իրեն և քաջուի զեղխ կեանքէն, որուն մէջ ընկած էր արդէն այս թարմ հասակին մէջ։

—Շա՛տ աղէկ, ըսաւ, դիցուք թէ այս անգամ ներեցի յանուն օրինաց, ինչէ՞ն վստահ պիտի ըլլամ որ վաղը աւելի մեծ չարիք պիտի չգործէք։

—Ի՞նչ կ'ըսէք էֆէնտի, պատասխանեց երիտասարդը քիչ մը շունչ առնելով, մինչեւ հիմա պատիժի արժանի ընթացքի մէջ գտնուած եմ։

—Մեծ ոճրագործներն ալ նախ պըզտիկէն կ'սկսին և կամաց կամաց կը յառաջանան, մինչեւ որ բոլորովին ընտելանան սարսին կեանքին։

—Կը սոսկամ, էֆէնտի, ձեր բաղդատութենէն, Աստուած չընէ որ ոճրագործ ըլլայ անցնի մտքէս։

—Ինչի՞ որ այնչափ կը սոսկա, բաղդայայա ըսեմ քեզ, շուայտ կեանքը, խաղամոլութիւնը, ըմպելիքը, կինը, մանաւանդ այս թարմ հասակիդ մէջ, ոճրագործութեան կ'առաջնորդեն քեզ. տե՛ս ամէնէն պզտիկ օրինակը այս օրուանն է, եթէ այդ չխտի կինը չըլլար, պիտի փորձուէիր կռիւ ընել։

—Ո՛չ, պատասխանեց Արտաչէս, իրաւունք տալով պաշտօնեային։

—Ուրիմն եթէ խելք ունիս, ասկէ կրնաս հետեւութիւն հանել, հիմա զբթալով քու մօրդ ու խնայելով երիտասարդական պատուոյդ, պիտի ներեմ քեզ այս առաջին անդամուան համար. պայմանաւ որ սակայն Օրէնքին այս չնորը զգաստութեան առաջնորդէ քեզ ու անգամ մ'ալ անպատիւ տեղեր չի յաճախես։ Ըսէ՝ տեսնեմ կը խոստանա՞ս։

—Այո՛։

—Լա՛ւ. ես ալ կ'ընդունիմ։

Ոստիկանապետը յետոյ պաշտօնեայ մը կանչեց ու հրաման ըրաւ որ երաշխաւոր մը առնելով Արտաչէսն. թող տան գայն։

—Գինեպան, խաղամոլ, դատարկապորտ երաշխաւոր չեմ ընդունիր, կրկնեց ոստիկանապետը, որովհետեւ քու Բերայի մէջ ուեցած ծանօթներդ այդ կարգի մարդիկ են, վաճառատունդ գնա՛, հոն տուր երաշխաւոր մը որ աւելի հաստատ ըլլայ։

Սրուակեան որդի՝ ոստիկանապետին առջեւ կրկին կրկին խոնարհելէ ու երախտագիտական ամենաազդու բառեր կրկնելէ ետք, մեկնեցաւ պաշտօնեային հետ և մայթին վրայ իջնելուն պէս ազատ շունչ առաւ, որպէս թէ երկրորդ անգամ աշխարհ եկած ըլլար։ Անմիջապէս կառք նստուեցաւ ընկերին հետ և վաճառատուն եկաւ ուր պաշտօնեաներ ոստիկանի մը ընկերակցութեամբ տեսնելով զայն, շուարեցան մնացին։

—Հիմա պատիժը գտաւ, մուլացաց դրացիներէն մին, որ հարիւր անգամ խրատած իր Արտաչէսը, առանց յաջողելու փոքրիկ ազդեցութիւն մը ներգործել վրան։

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ, կրկնեց ուրիշ դրացի մը, առաջինին քով գալով, սոսոդոդը սոսեսլանդա, գիշեր ցորեկ ուտող, խմող, ցատկող մարդը, օր մը չէ օր մը պատիժը պիտի գտնէր, ո՞վ գիտէ ինչ յանցանքի մէջ բռնուած է։

—Հայրան չէլէն հոռէս էնիրէ, ոզորմած հոգի հարը աչքը բանար տէ տեսնար, իր սուտ իրաւ զուրցելով, անոր ասոր հետ կռուրտելով, հինգ փարային վրայ հոգի տալով դիղած ստակները, ընտո՞ր մէկ քանի ամսուան մէջ կերաւ լմնցուց բարի զաւակը։

—Տեսանք մեր զաւակներն ի՞նչ պիտի ընեն, անոնց ալ ըլլալիքը ասէ, քիչ մը աւելի, քիչ մը պակաս։

—Աստուած չընէ որ անանկ զաւակ ունենամ, իմիններս հրեշտակ կը նմանին, հիմակուընէ խնայողութեան վարժեցուցած եմ զիրենք, մէկ մէկ տուփ ունին, ինչ դրամ որ ձեռքերնին անցնի հոն կը նետեն։

—Հիմա տնանկ կ'ըլլան, բայց ան հացկատակները կը տեսնա՞ս դուն, անոնք կամաց կամաց կծիկը քակել կուտան։ Ասի՞նչ էր որ, հօրը ատենը գառնուկի պէս տղայ էր, բերնին ձայնը չէր ելլար, ողորմած հոգի Սրուակեանը հինգ փարա չէր տար որ շռայլութեան չի վարժուի, չէ, աղէկ չի վարժուեցաւ չիտակը։

Երկու դրացիներ հեռուէն հեռու կը շարունակէին իրենց խօսակցութիւնն երբ պաշտօնեան երաշխաւորութեան գիրը գրեց ու Արտաչէսի տուաւ որ ստորագրել տայ զայն երկու պատուաւոր վաճառականի։ Երիտասարդը որ դրացիներէն ուրիշը չէր ճանչնար, երկու խօսակիցներուն ներկայացաւ և խնդրեց որ բարեհաճին իրեն երաշխաւորել։

—Ի՞նչ բանի երաշխաւոր պիտի ըլլանք այլ, հարցուց դրացիներէն մին։

—Դուք սրտեղ ստորագրեցէ՛ք, վերը կըսեմ ես։

—Չէ, նախ եղելութիւնը հասկընանք։

—Ոչինչ բան, երաշխաւոր պիտի ըլլաք որ, ասկէ ետք հեղ մ'ալ գործիս գլուխէն չի շարժիմ ու չատկէկ Բերա չերթամ, այս է խնդիրը։

—Գո՛րծ մնաց այլ, գո՛րծ, վաճառատուն թողուցի՞ր որ գլուխէն հեռանաս կամ չի հեռանաս, տեսա՞ր հիմա, Արտաչէ՛ս, այնչափ խրատ կ'ուտայի չէիր մտիկ ընէր, հիմա հասկցա՞ր որ ես հօրդ ճշմարիտ բարեկամն եմ։

—Շնորհակալ եմ, ես ալ հասկցայ, բայց անգամ մը եղաւ, հեղ մ'ալ ասկէ դուրս ելլալս տեսնես նէ գլխուս զարկ։ Հիմա սա ստորագրեցէք որ չսպասէ պաշտօնեան։

—Դնա՛ բանդ, խենթ չեմ ես, որ գլուխս փորձանքի հանդիպցնեմ, խայտ-խաղանդան կէրմէ, սա գիշեր անցո՛ւր, վաղը դարձեալ երա Բես։

Վերջապէս երիտասարդին թախանձագին խոստումներուն, երդումներուն զիջանելով, երկուքն ալ ստորագրեցին երաշխաւորութեան գիրն և Սրուակեան որդի վաճառատան պաշտօնեաներուն առջեւ ալ պզտիկ ինկած՝ ամօթէն չի կրցաւ կենալ հոն ու Գիտը գիւղի շոգենաւը փութաց տուն երթալու համար։

(Շարունակելի)